

DE

št. 6

Glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

Telefon: 313-942

Naročnina in prodaja:
321-255

Telefaks: 311-956

Naslov: ČZP Enotnost,
Dalmatinova 4, Ljubljana

časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 4. februarja 1993, št. 6, letnik 52, cena 105 SIT

NASVIDENJE PRI PREŠERNU

DRŽAVNI SVET SE JE POSTAVIL

V torek so svetniki sprejeli suspenzivni veto na pet v državnem zboru že sprejetih zakonov.

Argument svobodnih sindikatov za to je preobremenjenost gospodarstva in na **4. strani** ga pojasnjuje **Gregor Miklič**.

DE, sreda, 14⁰⁰

Medtem ko trije najmočnejši sindikati s področja vzgoje, izobraževanja in znanosti ostrijo svoje zahteve in stališča ter ravnajo, kot bi bila tridnevna splošna stavka že gotova stvar, se vlada še naprej obnaša ignorantsko, v skladu z Drnovškovo obljubo o nepopustljivosti do zahtev sindikatov.

Ne glede na datume, ki so jih šolski sindikati določili kot zadnje, še sprejemljive za dogovor, se minister Gaber kar naprej pogaja, pa nima za seboj sklepov vlade. Seja vlade bo v četrtek, pa naj šolniki še tako izsiljujejo z zahtevami. Medtem se je

pojavo pisno gradivo ministrice za delo Jožice Puhar, kjer ugotavlja upravičenost zahtev šolnikov in sodi, da bo treba šolske plače urediti na enak način kot plače delavcev v državnih organih. Hkrati pa ugotavlja, da to za seboj potegne tudi identično ureditev zaostankov plač v zdravstvu.

Dva dni pred sejo vlade je težko preceniti Drnovškovo (ne)popustljivost. Logika stvari kaže, da bo tokrat pogoltnil slino, saj bi to pomenilo polovico nižji strošek za državni proračun, kot bi ga sindikalisti lahko iztožili, poenotenje vseh družbenih dejavnosti, pa še začasen socialni mir.

Če se bo naša domneva uresničila, bo Drnovšek to storil s še bolj stisnjenimi zobmi in proračun šolskih plač nikakor ne bo pomenil ustrežnejšega vrednotenja področja vzgoje in izobraževanja.

Direktor Plutala

Sodelovanje predstavnikov delavcev na sejah upravnih odborov

Iz posamičnih sindikatov nas obveščajo, da v nekaterih primerih podjetja na seje upravnih odborov ne vabijo predstavnikov delavcev. V skladu z dosedanjimi usmeritvami za delo upravnih odborov, je sodelovanje sindikatov v prestrukturiranju in sanaciji zaželeno in nujno. Zato vas ponovno prosimo, da poskrbite, da bodo tudi delavski predstavniki na seje pravočasno vabljeni in tudi prejeli gradivo. Pravice do glasovanja zaenkrat nimajo, imajo pa pravico do informacij in sodelovanja v diskusiji.

S spoštovanjem

SKLAD ZA RAZVOJ
Direktor:
Uroš KORŽE, l. r.

Sklad republike Slovenije za razvoj
Kotnikova 28, 61101 Ljubljana

g. direktor Uroš Korže

Spoštovani!

Glede vašega dopisa št. 1/93-47 z dne 27. 1. 1993 o sodelovanju predstavnikov delavcev na sejah UO vam sporočamo, da v našem podjetju legitimno deluje delavski svet, ki skladno z zakonskimi in internimi akti vedno skrbi za potrebno in tvorno sodelovanje sindikata.

V času, ko je »deloval«^o upravni odbor, pa moramo žal ugotoviti, da razen prvo sklicane formalne seje, ni bila niti z vabilom, niti brez, sklicana nobena seja in tudi ni bilo posredovanega nobenega gradiva. Po nam dostopnih ustnih informacijah nekaterih članov bivšega upravnega odbora, je bilo menda nekaj tajnih in za Plutal nedostopnih sej. O sejah UO (razen prve) niso bili niti vodeni zapisniki, vsaj nam ni bil do danes vročen še noben.

Dovolite, da vas ponovno prosimo za vaš odgovor na našo vlogo z dne 23. 12. 1992.

S spoštovanjem vas pozdravljamo,

Pomočnica direktorja:
Jožica LENIČ

VSE, KAR POČNE KORŽETOV SKLAD, JE NEZAKONITO 99-ODSTOTNO

O tem, kako bi Sklad za razvoj skoraj pokopal Plutal, v Ravbarkomandi na **15. strani**

Piše: Marjan Horvat

Predsedniška

Naš predsednik Milan Kučan v zadnjem času tako razdaja svoje moči za narodov blagor, da bi ga lahko skoraj primerjali s sosedovim Tuđmanom. Hrvaški novi Tito je pred kratkim v svoji predvolilni kampanji »obdelal« Dalmacijo in Istro ter Istranom in Dalmatincem sporočil, da so del enotnega hrvaškega nacionalnega korpusa. Naš predsednik pa je prisostvoval ustanovitvi slovenske mornarice ter se popeljal s Sinjim galebom, z ekološko neoporečnim plovilom, vendar prvo ladjo odreda slovenske obalne obrambe.

Že nekaj dni po ustanovitvi naše vojaške flote sta se srečali patrolji – sicer policijski – Slovenije in Hrvaške v Piranskem zalivu. Le ovohavali sta se.

Predsednik Kučan je prav tako minuli vikend sodeloval tudi pri posvetitvi vina gradiščansko-panonskega reda vitevov vina na Ptuj. Odlikovali so ga s križcem reda, najvišjim priznanjem gradiščansko-panonskega reda vitevov.

Oba dogodka dokaj prepričljivo ponazarjata, s čim vse se mora ukvarjati naš sedanji predsednik države. Ždi se, da zaradi takšnih obveznosti nima dovolj časa za razmišljanje o žgočih gospodarskih in socialnih temah slovenskega vsakdanjika. Bržkone se mora tudi zato nadškof dr. Alojzij Šuštar v avstrijskem časopisu pritoževati nad neurejenim položajem cerkve v Sloveniji, saj ji sedanji lastniki nočejo vrniti nekdanjega premoženja – nepremičnin in 250 kvadratnih kilometrov zemlje in gozdov, da o 72 odstotkih katoliškega prebivalstva, ki se zavzema za uvedbo verouka v slovenske šole, sploh ne govorimo.

In medtem ko predsednik države posvečuje prvo plovilo mornarice na Obali in vino na Ptuj, medtem ko predsednik vlade Drnovšek v Davosu prepričuje bližnje in daljne prijatelje o Sloveniji in njeni politiki ne levo ne desno, temveč naprej, medtem ko nadškof v tujini razlaga, kako cerkve država ne razume, lahko delavci, ki jih je vse več brez dela, le strmijo nad tem, kar vidijo na TV in preberejo v časopisju. »Špricerja« si tako in tako ne morejo več privoščiti. Da bi pa z užitkom srknili dobro kapljico letnika 1941, jim še na pamet ne pride.

Da, težka je predsedniška, če mora biti pri vsaki pasji procesiji!

Paradigma svinj pri koritu

Odgovor na vprašanje Marjana Korošca iz prejšnje številke

Albert Vodovnik, predsednik SKEL, dobiva po 27 letih delovne dobe (ker je ta pač vključena v plačo) dobrih 96.000 tolarjev mesečno neto. Poleg tega dobi dodatek za ločeno življenje – po sindikalni listi, ki jo lahko preberete v vsaki številki DE.

Za delo v državnem svetu ne prejema niti tolarja.

Erih Šerbec, predsednik ROS zdravstva in socialnega skrbstva pri svobodnih sindikatih, opravlja to delo prostovoljno. Plačo prejema v Zdravstvenem domu Maribor, kjer je zaposlen.

Za delo v državnem svetu ne dobiva plačila.

Gregor Miklič, član predsedstva ZSSS, zasluži mesečno 85.540 tolarjev, njegovo delo v svetu ni plačano.

Paradigma svinj pri koritu

Najdražje podjetje (po Peterletu) v Sloveniji na račun plač

K temu prispevku me je privedlo razmišljanje naših gospodarstvenikov in politikov, ki jih predlagajo nekateri poslanci (za 10 oziroma 20%), so še vedno kaplja v morje nasproti razmerjem do gospodarstva in negospodarstva, ki so v nebu vpijajoča, gospodje poslanci v SKD, LDS, ZL, SDSS...

Plače v najdražjem podjetju v Republiki Sloveniji bodo vselej skoraj osnova pri pogajanjih za spremembo in dopolnitev kakor tudi izvajanje splošnih kolektivnih pogodb, prav posebej pa še, ko bo šlo za sklenitev socialnega pakta.

Viktor Markovič
Zg. Hajdina 180
62288 Hajdina

Lačni, ponižani in razžaljeni

Čuj ti osel fardamani: te bomo vrbili ko mačko! Besede »zahvale« direktorjev našega podjetja, potem ko so kar nekajkrat odigrali glavno vlogo v rubriki RAVBARKO-MANDA, katere urednik je novinar časopisa slovenskih delavcev, avtorji članka »Lačni, ponižani in razžaljeni« pa delavci zgoraj omenjenega vodstva.

Ker je že prvo dejanje glavnih junakov (direktorjev) v Ravbarko-mandi imelo elemente, ki bi morali zanimati kriminaliste, je bilo pričakovati, da bodo le-ti uspešno vsaj pregledali, če že ne preprečili. Pa niso! Namesto njih so direktorji tožili novinarja, ker da je z objavo članka škodoval njihovi »časti« in

»dobremu« imenu, in ga še obdolžili, da si je sam napisal pismo, čeprav pred objavo tega članka g. novinar nikoli ni bil v našem podjetju.

Navedbe v objavljenem članku so zares kriminalne in popolnoma resnične.

Po objavi prvega članka je g. novinar obiskal »moje« direktorje, da bi se prepričal še o »direktorski resnici«.

Ta je v glavnem navedbe delavcev potrdila, zanikala pa o zdravljenju alkoholizma (od prvega dela tega stavka se osebno ogražujem, drugi del je žalostna resnica) in delitvi poračunov. (Pa so si jih delili! In to mastne! (Imela sem jih čast videti.)

Ker so nalogali vse nas delavce, svoj DS, novinarja in prek njega (časopisa) še vso javnost, niso samo nepošteni, ampak so tudi lažnivci svetovnega formata. Vsi!

Namreč, ko je direktor podjetja »svojemu« DS zatrjeval, da si niso delili poračunov, se ni oglasil noben drug direktor, čeprav so bili vsi navzoči in so poračun vsi dobili.

Novodobni junaki so se šli tudi druge vrste podvigov. Tako so samo v obdobju treh let odpuščali najmanj tisoč delavcev, prodali vse stalne stroje, počitniške priklole, stanovanja, novi avtomobili, osebni avtomobili, skrivnostno je bil odpuščen tudi popolnoma nov točilni pult z vso opremo (hladilnik, štedilnik, pomivalno korito...) itd.

Prazne tovarniške prostore je dobilo v najem šest privatnikov, pri katerih ni zaposlen niti eden od odpuščenih delavcev.

Najemnina teh prostorov in denar od prodanega delavskega premoženja je stroga poslovna tajnost, o kateri že vrabčki čivkajo...

Medtem ko se matično podjetje vedno bolj pogreza in z njim vred delavci s svojo 72-odstotno plačo po KP, pa je v tujini v istem času »zrastla« nova firma, »zrastle« so privatne trgovine in firme nekaterim našim vodilnim, k vsemu sodi še drag avtomobil, dobra plača, poročila...

Vsekakor pa k temu ne sodi dobro ime in čast, zaradi česar se je preko sodišča moral zagovarjati naš delavski novinar. Resda je tožbo dobil, ostaja pa grenko spoznanje, da so v naši domovini skoraj že praviloma novinarji tisti, ki se v novinarsko plačo ukvarjajo z vsem mogočim kriminalom in »packarijami« v naši družbi.

Pa imamo v naši domovini zoper vse »grdobije« veliko služb. Od inspekcije, kriminalistov, sodišča do Sveta za varstvo človekovih pravic. In vse te službe prejemajo plačilo od gospodarstva – delavcev, prejemajo redno vsak mesec v primerjavi z delavcem in njegovo tlako! Poleg tega imajo še vsa pooblastila, moč in dolžnost, da zaščitijo pošteno svoje državljanke (kar mi delavci tudi smo), da nam ne bi SRAKE pokradle vsega minulega in sedanjega dela in celo človeških pravic.

Kar niso dokončali menedžerji, sedaj nadaljuje SKLAD RS. Tudi v naši tovarni, kjer smo delavci upali, da si vsaj delo odhrdimo. Pa tudi ni tako. Upravni odbor Sklada je resda razrešil glavnega direktorja in direktorja marketinga, hkrati pa dovolil, da si podjetje razdelijo še ostali direktorji, ki so firmo skupaj z razrešenima direktorjema dodobra predhodno izpraznili.

Delavci pa smo še kar naprej prezeček in naša prihodnost »česta«.

Razdelili so nas v tri kategorije. »A« kategorija naj bi še imela delo, v »B« smo prezeček, »C«-ju pa Bog pomagaj in zdravstvo, ker so invalidi.

Tako je delavec v naši demokratični in pravni državi popolnoma brezpravno bitje, od nikogar zaščiteno, od vseh pozabljen, le od davkarjev ne. Slednja te »orubi« toliko, da nimaš niti za golo preživetje.

In ta ista davkarija – država si po tem delu šestotisočtolarske plače (številka, zaradi katere bi tudi norci še enkrat znoreli), ki so celo javno zagrozili s stečajem, kot v posmeh vsem poštenim in lačnim, ki že nekaj mesecev niso prejeli sramotnega plačila za opravljeno delo.

Ker je temeljna pravica vsakega delavca v civilizirani državi, da za opravljeno delo dobi tudi pošteno plačilo, je toliko bolj nerazumljivo grožnja predstavnikov SKLADA Slavnikovim šoferjem, kjer so jim zagrozili s stečajem, če takoj ne nehajo stavkati... Skrajno absurdna in vsega obsojanja vredna pa je izjava predsednika upravnega odbora (SKLADA) družbe LES g. Humarja (DELO, 26. 1. 1993), ki je glavnemu stavekajočim delavcem dejal, da zaradi njega lahko tudi umrejo, in to potem, ko so celo lastno zdravje stavkali za svoje podjetje, iz katerega so vodilni ukradli vse, še proizvodnega programa.

Sramotno, nedopustno, na robu vsakega okusa, tudi živalskega!

Gospoda Humarja javno sprašujem, naj poveste (če ga ne bo sram), koliko tisoč mark je »težka« njegova REDNA mesečna plača, ki jo prejema tudi od teh sestradanih, ki niti kar umrejo...

Ker mi je tlak nevarno narastel, svoje pismo končujem z željo, da novinarji (kljub podlim grožnjami) ostanete prav takšni, kot ste. Pokončni, pošteni, neuklonljivi! Sama pa »sanjam«, da bo nekdo vendarle prišel dan, ko bomo delavci sami odločili o svojem z delom pridobljenem denarju, s katerim si bomo prav tako sami poravnali storitve sodnikov, ki rešujejo naše pritožbe.

Razmišljam, če bi bil že danes to dan, se sodniki zagotovo ne bi »kopali« v naših pritožbah, delavci pa čakali dve leti in več na svoje pravice.

Marijana Meglič
Goriška 23/a
Maribor

Vlada ima čas do 2. februarja

Popravek

V prejšnji številki DE smo na naslovni strani napovedali pisanje o odnosu ministra Slavka Gabra do sindikatov. Skrat v tiskarni ima ministra menda v čisti slihi, saj je njegovemu molku na sindikalne pozive pritaknil toliko misel:

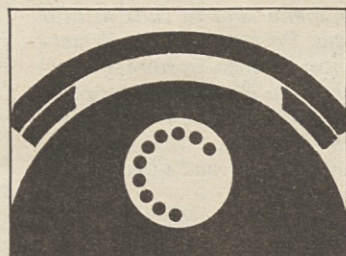
»... o odnosu ministra Slavka Gabra do sindikatov, ki kaže neta, da stavke verjetno ne bo.«

V izvirem besedilu kajpak piše, da stavka verjetno bo. To pojasnjujemo v imenu skrata, ki menda ne ve, kam bi z malim skratki in navija proti stavki učiteljev in vzgojiteljev – ki vse bolj verjetno bo.

Uredništvo

Vrsta OD – plače	Brutto OD – plača v SIT				Količnik napram postavki 6
	JANUAR '93	Brez delovne dobe	10 let delovne dobe	25 let delovne dobe	
Minimalna plača poslanca	160.615	168.645	180.691	5,65	
Maksimalna plača poslanca	321.230	337.291	361.383	11,30	
Maksimalna plača funkcion.	642.460	674.583	722.767	22,59	
Izhodišč. OD za negosp. I. sk.	23.848	25.041	26.830	0,84	
Izhodišč. OD za negosp. IX. (dr. znanosti)	72.023	75.625	81.026	2,53	
Izhodišč. OD za gospo. I. skup. (80%)*	28.438	29.859	31.992	1,00	
Izhodišč. OD za gospo. IX. skup. (dr. znan. 80%)	85.303	89.568	95.965	3,00	

* Stanje je še slabše, saj nekatera podjetja ne dosežajo niti 80% IOD po kolektivni pogodbi!

(061) 321-255

in poskrbeli bomo, da boste dobili časopis, brez katerega je vaše delo (kateremkoli sindikatu vsaj težje, če že ne nemogoče

Nanj se resda lahko naročite tudi pisno, toda zakaj bi se trudili: pokličite

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime: _____

Naziv podjetja ali ustanove: _____

Naslov: _____

Podpis naročnika: _____

Zlom železnice in plače

Časopisi, radio in TV, vsi po vrsti objavljajo, da je sistem slovenskih železnic pred zlomom in da so povprečne plače železničarjev 30 odstotkov višje kot v gospodarstvu. Ne povejo pa, da je n.p.r. vsestransko prizadeven in kvaliteten delavec z visoko izobrazbo in 24 leti službe prejel za 184 delovnih ur v decembru 41.250,50 SIT plače, da je mesečna plača diplomiranih inženirjev nekje okrog 40.000 SIT, da prejema neredki na železnici ne nekaj nad 20.000 SIT mesečno. Povpreček visokih plač na železnici gre na račun dohodkov vodilnega in vodstvenega kadra ter nekaterih struktur delavcev »s priznano srednjo izobrazbo«, kjer jih je – kakšen absurd – zaposlenih kakšnih 40% več, kot bi bilo potrebno.

Nekateri vodilni ter vodstveni delavci so pripeljali železnico do zloma, nekaj zaradi nesposobnosti in nekaj, ker namenoma beže v pokoj in si pri tem dajejo izplačevati milijonske odpravnine v nasprotju z veljavnimi predpisi

in v skladu s svojimi fevdalnimi principi. Vse to strogo varovane tajnosti tudi za naš sindikat, ki ne more dobiti odgovora na dopise, kot je n. pr. naslednji:

SŽ – PODROČJE KADROVANJA
Član PO Zoran MADON
ZADEVA: NEUPRAVIČENA IZLAČILA ODPRAVNIN

Neupravičeno in nerazumna visoka izplačila odpravnin nekaterim vodilnim in vodstvenim delavcem, v nasprotju s kolektivno pogodbo in uzancami, so med zaposlenimi na slovenskih železnicah povzročila silno ogorčenje. Krožijo govorice, da je med drugimi Edmund Škerbec, ki ni izpolnjeval nobenega pogoja za upokožitev, prejel ob upokožitvi preko milijon osemsto tisoč tolarjev (1.800.000 SIT). To izplačilo še bolj preseneča, ker je bil Škerbec član poslovnega odbora, brez izobrazbe in je v zadnjem času s svojim delom povzročil škodo, ki bo ne le Slovenske železnice, ampak celotno slovensko gospodarstvo obremenjevala vsaj desetletje. Se večje razburjenje je po teh izplačilih nastalo, ker za pretekli mesec še sploh nismo prejeli osebnih dohodkov in se upravičeno sprašujemo, ne glede na vse kršitve veljavnih predpisov, kje je tu moral.

Zato vas prosimo, da nam sporočite:

1. kdo vse je v zadnjih starih mesecih od vodilnih in vodstvenih

delavcev prejel taka neupravičena izplačila in po kakšnih kriterijih,

2. kolikšna so bila ta izplačila in

3. kdo je ta izplačila odobril.

Pa naj razume, kdor more!

D. Gagič

predsednik Sindikata strokovnih delavcev SŽ – KNSS

Kdo pri nas pravzaprav stavka

Odpred radio, TV, razgrneč časopis, tudi DE. Povsod: Delavci stavkajo. Ampak ljudje, saj to sploh nis res! To je navadna izmišljotina, da ne rečem laž. Pa naj bodo te »stavke« v solstvu, transportu ali v tovarnah. Vedno in povsod gre za to, DA NAJPREJ KDO DRUGI ČESA NI NAREDIL, pa mu zaradi neopravičenega NIČE NI REKEL, da stavka ali da je nesposoben ali neodgovoren.

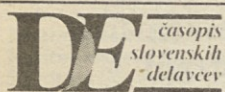
Pa pogledimo v najbližjo tovarno. Če v njej danes delo ni pol ali še manj strojev kot pred tremi, petimi leti – se pravi tisti za izvoz – za preostale stroje pa ni naročil, ni materiala, ni surovin, ni obratnih sredstev, ni denarja – potem bi normalen človek upravičeno lahko rekel, da stavkajo v razvoju, v raziskavi trga, v marketingu, pa v finančah, še sploh, če vodje teh sektorjev še kar vztrajajo. Še več! Stavkajo tudi v Gospodarski zbornici in na SDK, kjer imajo

zbrane iz leta in leto padajoče poslovne rezultate, pa niso vztrajali pri zamenjavi povzročiteljev teh negativnih trendov. Tudi podatki o inovacijah v družbenih podjetjih so klavni. Inovativna dejavnost je v zadnjih dveh letih povsem zamrla, oni v GZ in v vladi pa nič. In zakaj to? Kolikor bolj demokratična je družba, toliko večja je diktatura v podjetjih, pod pritisli se pa enostavno ne da pametno delati.

Torej, če navsezadnje v tisti najbližji tovarni ob vseh tistih slabih kazalcih šefi sektorjev, ki so čez noč postali globokožepni in dolgoristi in bi se po hitrem postopku radi polastili te tovarne, torej če oni, ki si ne glede na stanje v blagajni jemljejo visoke plače, delavcem pa puščajo le drobtinice, torej če oni na koncu značno odpuščajo delavce, delavci pa zaustavijo še nekaj tistih strojev, potem te končni ustavitvi strojev ne moremo reči stavka, ampak kvečjemu varčevanje z elektriko.

Se samo stavek ali dva. Če menedžerji nočejo priznati, da ne znajo, da so nesposobni organizirati in voditi proizvodnjo in prodajo tako, da se bodo vrteli vsi stroji, da bodo imeli delavci dovolj dela in tudi plače, potem upravičeno lahko rečemo, da stavkajo menedžerji. In to brez najave, se pravi, da kršijo stavkovna pravila... In to kar cel več let...

Jože Praprotnik

zdraharska arena

Jelinčičev donedavnega strankarski kolega Marjan Stančič s kompanijo očitno noče dati slovesa skrajni desnici. To pomeni, da

bodo parlament in Slovenci, kajpak tudi Slovenke, vztrajno obmetavani s sovražstvom do tujcev in prepričevani, da bo Slovencev pod Alpami najlepše takrat, ko med njimi ne bo niti enega Neslovenca.

Pri tej zadevi je seveda v veliko napoto prav Jelinčič, doslej edina medijska zvezda nacionalne stranke. Vseh preostalih enajst poslancev z nacionalne liste je prav po njegovi zaslugi v parlamentu. Seveda ne bo nič hudega, če se bo nacionalna stranka razbila komaj dober mesec, dva po volitvah, saj nam bo takšni, kakršna se je kazala v volilni bitki, sam Bog pomagaj.

Neprijetno pa je, da se s tem ne bomo rešili desnega ekstremizma. Tega bo morala pobrati sama parlamentarna praksa, kar lahko upravičeno pričakujemo. Ob vseh problemih, ki nas težijo, nam stare

Sindrom

zgodbe o idrijskih klobutih in kamniških grafitih o Bosancih in smetnjakih ter rasizmu pač niso potrebne. Če se je desetina ljudi odločila za nacionalizem slabe vrste, to še ne pomeni, da je s tem treba posiljevati celo nacijo, kar gospod Stančič in kompanija očitno nameravajo, ko bodo »zdribali« Jelinčiča.

Pri tem se ne bi kazalo veliko razburjati, če ne bi šlo za izničenje tistega pozitivnega nacionalizma, ki je pripeljal do osamosvojitve države in ki bi na domoljubnih načelih lahko spodbujal razcvet. Potem ko je jurišnik Jelinčič »močno odvezel plin«, so se že kazali upi, da bo z našim nacionalpatriotizmom vendarle kolikor toliko v redu. Sedaj pa se nam obetajo novi jurišniki, ki jih je začel uriti Stančič. Ta ima do tega sicer vso pravico, mi pa imamo pravico upati, da bo v parlamentu le dovolj pametnih glav, ki bodo nastajajoči vod ekstremistov znale ustaviti. Kaj si bodo sicer mislili naši zanamci, ko bodo brali o teh časih, v katerih se moramo otepati z bedastim negativnim nacionalizmom, iskati zavoljo njega notranje sovražnike raznih ver in ras in se prerekati o nekakšnem slovenskem arijstvu.

Božo Gloda

OBLETNICA, KI NAS JE ZGREŠILA

Konec januarja je minilo šestdeset let (60), odkar je v Nemčiji prišel na oblast Hitler s svojo NSDAP. Evropa je njegovo ihtavo in krvooločno, rasistično sanjarijo plačala z milijoni življenj in na porazu nacionalsocializma zgradila demokratično sedanost. Vse to zgolj zato, ker je neki firer nekemu narodu nekritično razdal iluzije in ga popeljal v svet barbarstva, morije in zaničevanja drugačnega.

Čeprav se tudi Slovenci vsemu temu nismo izognili in je bil vsaj štajerski in gorenjski del naših ljudi obsojen na izselitev in iztrebljenje, smo šli mirno mimo, kot bi nas na poti v Evropo današnjih dni njene korenine in temelji ne zanimali. Dober teden dni pred obletnico so se pri nas v okviru slovenske sekcije Slovenskega kongresa razvnele strasti. Strasti zlasti tistih, ki so prepričani, da je čas od aprila '41 dalje zabloda in je treba zgolj zavrteti kolo nazaj v marec '41 in nadaljevati s sedanjo pametno in vednjenjem. Če je treba kaj povedati, potem le to, da je komunizem hujski od nacizma in oni so se borili zoper komunizem in boljševizem, sicer navidezno skupaj z okupatorjem, toda s figo v žepu in ves čas trdno navezani na zahodno alianso. Tudi tisti septembrski poziv leta 1943, ko je nastalo domobranstvo tudi zoper zahodno plutokracijo, naj bi domobranci skupaj z vrlim nemškimi vojakom zgolj osvobodili domovino boljševizma. To je bila premetenost!

Dachau je bil izmišljotina, Slovenci v njem pomota ali pa zaslužno kot komunistični peklenščki. Vse to živi pri nas

še danes in se ne želi spraviti, ne želi uvideti zgodovinske resnice in noče vedeti, kaj je to kolaboracija! Svoje grehe v razmerah demokracije v imenu sprave razglašajo za vrlino ljudi nekega časa in nekih razmer.

Moral sem to zapisati, ker na tem nesrečnem Balkanu nastaja nekaj identičnega. Vožd je tu, ljudje zaslepljeno ponoreli, bobni ropotajo in za »blagor očetnjave« govori puška in z njo še kaj hujšega. Človeško življenje tudi fraza ni več in nima nikakršne cene. To pomeni, da smo zgodovino pomaknili v sedanost in v njenem imenu premnogi koljejo in preganjajo. Dovoljeno je vse. Razum je izgnanec, človekoljubnost – mehkužnost in izdajstvo.

V teh razmerah je pri nas nastala nova stranka, ki hoče biti socialna nacionalna. Potem ko se je le pokazalo, da Jelinčič s svojo stranko le ni tisto, kar naj bi bil, so režiserji začeli znova. Morda celo v počastitev obletne ideje, ki je poveljevala svoje in iztrebljala tuje. Vsaj zame stvari niso lahkotno enostavne, ker očitno ne gre za enkratno prizadetost in usmerjenost ljudi, temveč verjetno za skrbno negovarno usmeritev, ki želi tako kot nacionalsocializem socialno stisko ljudi usmeriti navznoter in navzven. Na koncu bodo seveda iztržili samo grobarji, pred tem pa nam bodo prali možgane. Weimarska republika, ki je padla konec decembra 1933, je bila demokracija in imela je celo samoupravljanje. Na sedmini po njenem propadu, ki je bila pet let kasneje v Münchnu, kot uvertura v svetovno klavnico, je francoski premier Daladier kanclerju Hitlerju pri podpisu sporazuma rekel, da gre za diktat! Hitler je vzel v roko papir in prebral: Memorandum!

Tako je to! Tistega daljnega 33. leta je Roosevelt pričel po ekonomski krizi z New Dealom, Sovjetska zveza je vstopila v Društvo narodov, Nemčija in Japonska sta izstopili, v Španiji so se pojavili falangisti, nemški komunisti pa so bili obtoženi in obsojeni za požig Reichstaga.

Sedanje volitve so razodele voljo ljudi in očitno je, da tudi vrli Slovenci nismo imuni zoper nacionalsocialno idejo. Težji je čas, večja je njena veljavnost. Stvar je v glavih in tu policija ne more nič. Razmere oblikujejo glave in njihov zven. Že od nekdaj je tako, pa nam je to po volji ali ne. Nemški pesnik Schiller, ki je veljal za sumljivega patriota, je večkrat, ko so brskali po njegovih stvarih, dejal: »Gospoda, to, kar iščete, imam v glavi!«

Milan Bratec

Svobodni Sindikati Slovenije

Mladen A. Švarc

Četudi smo Zmagu Jelinčiču doslej vztrajno držali palec navzdol, je prišel trenutek, ko si lahko privoščimo spremembo. Jelinčič je sicer zvit mož, ki mu ne kaže prav vsega verjeti, pa tudi njegove poteze so največkrat nepredvidljive. Odkar pa se je prelevil v poslanca z dobro poslansko plačo, si nadeva tako prepričljiv videz, da jo želi pošteno zaslužiti, četudi za kakšno petino zmanjšano, da mu vsaj za trenutek lahko verjamemo.

Ker je gospod Jelinčič ugotovil, da njegov poulični desni

Metamorfoza

ekstremizem ne sodi preveč v parlamentarne klopi, se je odločil za jadrane v nekoliko mirnejših vodah, imenovanih konstruktivna opozicija. Na zdrave z državljanstvom, ki jih je obljubljal, je pozabil in za začetek vztrajal, naj parlament sprejme zakon o posebnih kovancih. Njegovi pravi desni ekstremisti so takoj poskočili: ne seveda zaradi omenjenega zakona, za katerega bi se boril vsak resen numizmatik (kar Jelinčič je) pač pa zaradi njegovega izleta na levo z izraženo zvestobo Drnovšku in nezvestobo Janši. S podporo Drnovšku in neuspešnim poskusom »zminirati« Janšo si je Jelinčič tako začel kopati grob v lastni stranki.

Evropskemu desnemu ekstremizmu zvesti strankini pajdaši mu sedaj podstavljajo nogo. Če se bo spotaknil ob njo, bo desnica v parlamentu pač triumfirala. Jelinčič, ki noče biti ne bel ne črn, ne lev in ne desni, se bo najbrž pobral, saj mu zasluge za vzpon nacionalne stranke vendarle ne bodo upali odreči, se bo pa razšel z radikali. Seveda je možno tudi, da jih bo znal ukrotiti in se z njimi celo »zbogati«, vendar je malce upanja, da se to le ne bo zgodilo.

Jelinčič konstruktivist je vsekakor bolj simpatičen od Jelinčiča ekstremista, čeprav je ta skrajnost obljubljala prednostno zaposlovanje za Slovence. To je bilo seveda vse post festum, saj je tako zaposlovanje že zakonsko urejeno. Jelinčičev način je obljubljal podobne prizore, kakršnih smo vajeni iz Nemčije, okužena pa je tudi že Avstrija, da o Franciji ne govorimo. Pokazal je pripravljenost, da se takšne zadeve pri nas rešujejo na parlamentarni in ne na poulični način. To kaže, da se ga hitro prijemljejo prave politične manire, in samo upati je, da tega ne bo demantiral.

Med vsemi izvenparlamentarnimi strankami, ki so nastale po prvih demokratičnih volitvah, je bila prav Stranka krščanskih socialistov ena najbolj obetavnih. K stranki je pristopil tudi (prej socialdemokratski) poslanec Andrej Magajna. Tako je na mala vrata SKS vstopila tudi v parlament; podobno pa si je poslanca pridobila tudi izvenparlamentarna (Močnikova) Socialdemokratska unija, le da je k njej pristopil Milan Balazic (prej SDP). Magajna ni bil izvoljen na Miklavževih volitvah (6. 12. 1992), pa tudi noben drug kandidat »Skupne liste« krščanskih socialistov, idrijske Delavske stranke Naprej in doslej nepoznane Svobodne stranke. Kje so razlogi, da je obetaven projekt stranke, utemeljene na krščanskem etosu in socialnem programu, končal na skupni listi z dvema nepoznanima stranicama, z 1,14% glasov in seveda brez poslancev v skupščini?

Kot temeljno napako lahko naštejemo že sam način ustanovitve SKS (17. 5. 1991). Po razhodu v Slovenskem krščansko socialnem gibanju poleti 1989 je tisti del SKSG, ki se ni udeležil Peterletovega pohoda v Demos, ostal nekako na suhem, ves čas pa je bila prisotna ne le želja, ampak tudi potreba po politični akciji. Toda ob tej želji je bil ves čas prisoten tudi dvom in to v različnih obdobjih pri posameznikih iz kroga pobudnikov. Krščanski socialisti so dejansko nastali morda bolj iz pričakovanja medijev in nekaterih političnih krogov na levici, kakor iz svoje lastne baze.

Ne glede na kontroverzno predzgodovino krščanskega socializma – od Kocbekovega

KRŠČANSKI(?) SOCIALISTI

»Premišljevanja o Španiji« do Dolomitske izjave – je že samo ime bilo znano vsem, ki so kdaj slišali o NOB. Drugi razlog za ime pa je bil enostavno ta, da lahko avtentično v imenu »krščanskega socializma« govorijo šamo tisti, ki so ga živeli v gibanju ob Reviji 2000; SDP si je namreč poskušila v več deklaracijah privzeti vso socialistično dediščino na Slovenskem! Ker pa je SDP obremenjena z nahrbtnikom, ki se mu reče ZKJ/ZKS, ji je avtentična skupina – pa čeprav dejansko neobvladljiva še vedno bolj ustrežala na političnem prizorišču kot pa papirnato pozivanje na neko idejno-teoretsko dediščino.

»Krščanski socialisti« pa se v svojem nastopu v postkomunistični Sloveniji več niso mogli nasloniti na neko zaledno strukturo, kakor so se pred NOB. Tedaj so imeli sindikat (JSZ) in oporečniško gibanje intelektualcev (križarji, pozneje revija Dejanje) in študentov (Bohinjski tedni) za seboj. Tokrat pa je še večji del kroga ob Reviji 2000 šel iz razcepljene SKSG v krščansko demokracijo; naštejemo naj Lojzeta Peterleta, Pavleta Bratino, Jožeta Mlakarja, Naceta Polajnarja, Izidorja Rejca, Tomaža Kunstlja, Štefana Kocipra... Tako novoustanovljena stranka SKS ni imela več niti tiste strukture, ki jo je imelo nekdanje Društvo 2000. Od socialne stranke na osnovi krščanskega etosa je še pred ustanovitvijo v bistvu ostala samo ideja in nič drugega. Da pa ideja sama ne zadostuje,

nas podučiti dovolj že Jelinčičev primer.

Pa še z idejo samo so bili že od samega začetka temeljni nespornosti. Ti so se kazali v razporu med demokratično naravnostjo društva in revije 2000 ter protitotalitarnem naboju, ki ga je taka naravnost nujno vsebovala, na eni strani ter nekakšnim dobrovoljnim pričevanjskim odnosom do nosilcev totalitarne oblasti na drugi. Da ne gre za predalčkanje, kdo je bil »za« ali »proti« sodelovanju npr. s SZDL, je razvidno iz tega, da je ustanovitelj revije Peter Kovacič-Peršin v svoji osebi združeval obe tendenci. Kakor je z uredniki Revije 2000 prenesel praktično vso težo boja za demokracijo pred 1989/90, tako je po razkolu kleknil (in prevzel vodstvo Sveta za kulturo na potapljačiči se SZDL-jevski barki, kar je še Miloš Mikeln pozneje obžaloval). Ker mu desnica (domobranci, določene cerkvene strukture) nikoli ni zaupala, je seveda za njegove protislovne poteze našla takojšnjo obrazložitev, da je zastopal spravoško politiko s komunisti, da ne zapišemo še kakšne hujše besede. Njegov poznejši vstop v Pintarjevo vlado v senci in nastop na javni tribuni ZK-GJ jih je samo še potrdil v sumih, da je šlo pri SKSG že ves čas za »dve liniji«, levo in desno, oziroma prijazno do »rdečih« in tisto »pravog«, uporniško. Le da tistega »uporništva« ni bilo videti nikjer. Lahko bi rekli, da »desna« katoliška opcija

(SKD, del ND, pa še Zaveza) danes predstavlja politično silo, kakršne »leva« (SKS) ne predstavlja. Toda 15 poslancev in 4 ministri SKD se lahko prevedejo tudi v bistveno bolj borne odstotke dejanskih glasov z volitev. Prav številčnost zmagovite SKD je njena slabost, saj teh njenih članov ni bilo videti nikjer, ko je šlo za demokratizacijo v svinčenih letih! Še februarja 1990 je SKD štela kakih 400 članov, uradovali pa so kar doma. Kje je torej tista razlika, ki je SKD povzdignila iz političnega amaterizma in prostovoljnosti, medtem ko poznejši SKS ta preskok ni uspel?

Notranja slabost SKS je bila njena fascinacija s socialdemokracijo. Že od začetka je tipično samo reagirala na pobude, pa naj so prišle od SDU ali SDP. Njena usoda bi lahko bila drugačna, ko bi premislila vse neuspele poskuse vzpostavitve nekomunistične levice. Naštejemo naj samo Balazicevo Novo socialdemokracijo, Močnik-Bohinčevo Socialdemokratsko unijo, Delavsko socialno listo (DSS, SKS, DSN, DeSUS), pa tudi Žakljevo poskus transformacije SZDL v SSS in začetno ustanovitev Tomšičeve in Magajnovе SDSS! Preveč teh poskusov je bilo, da bi lahko rekli, da gre samo za slučajnost.

Da do obrata SKS k LDS, ni prišlo, je lahko utemeljeno v razliki, ki jo lahko zapišemo s partijsko-zsamsjevim poreklom LDS, z njeno protikatoliško (in ne samo protiklerikalno) usmerjenostjo itd. V vseh teh izbirah je SKS iz-

STAVKE KAŽEJO RAZLIKE MED DELAVCI

Stavkovni val je konec januarja začasno uplahnil. S kompromisom je prekinjena tritedenska stavka slavnikovcev, ki so dobili eno od zaostalih plač. Stavka uradno še traja, avtobusi pa kljub temu vozijo. Predsednik sindikata poslovne agencije Alpetourja iz Kranja Ado Pajk nam je sporočil, da v njihovem podjetju niso razmišljali o solidarnostni stavki. Dodal je, da so zdaj glede plač v vrhu podjetij svoje panoge. Na podobni način se je končala tudi stavka delavcev Lesa iz Slovenj Gradca. Člani stavkovnega odbora pa po stavki opozarjajo kolege iz drugih družb, naj se poučijo iz njihovih tegob in izogone podobnim zagatam.

Če bo vlada potrdila pomiritveni predlog ministrstva za šolstvo, bo verjetno (in na žalost učencev in dijakov) odpovedana splošna stavka učiteljev in profesorjev. Izid bo znan po seji vlade, napovedani za četrtek. Stavko so odpovedali tudi železničarji, ki se pogajajo z novim ministrom Igorjem Umkom. Vse kaže, da vlada skupaj z ministrstvi skuša pomiriti razmere na vseh sektorjih, kjer država nastopa kot delodajalec. Ob tem pa nastajajo problemi neuskkljenosti ravni plač v gospodarstvu in negospodarstvu in med posameznimi sektorji.

Končana je stavka delavcev Iriša iz sestave izolskega De-

lamarisa. Te dni pa še naprej »stojijo« delavci brežiške Adrie. Kot smo obveščeni, ne razmišljajo le o tem, kako do dela in denarja za opravljeno delo, ampak tudi o odkupu svoje tovarne, s čimer bi se rešili dušebrižnikov v Novem mestu in Mirni.

Ta teden so bile tudi prepolovljene plače delavcev zdravilišča Rogaška Slatina. Zaposleni so zaradi položaja podjetja in izhoda iz krize sprejeli predlog svojih šefov in svetovalnih ekip o prostovoljnem znižanju plač in vseh

drugih prejemkov. Primer iz Rogaške Slatine bo nedvomno prišel v oris položaja zaposlenih v tem prehodnem obdobju, saj drugega podobnega primera v Sloveniji ne poznamo.

Kljub vsem tem pomiritvam, za katere je najbolj zasluzna vlada in tudi nekateri podjetniki, pa ostaja kronistu grenak priokus. V javnem in državnem sektorju so stavkovni odbori zgolj z grožnjami in napovedjo stavk dosegli 100-odstotno veljavo zakona oziroma kolektivnih pogodb.

V družbenih podjetjih, tudi tistih, ki so podzavljena prek Sklada, pa celo gladovna stavka delavcem lahko pomaga le do ene plače, ki zaostaja za tri mesece. Ob vsem tem pa delavcem iz takšnega podjetja grozi še stečaj in zavod za zaposlovanje.

Pogajanja o splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo se nadaljujejo za zaprtimi vrati. Predstavniki Gospodarske zbornice in sindikatov so zanje porabili skoraj polovico časa in lahko se zgodi, da nove pogodbe ne bomo dobili do

roka, to je do 31. marca. V tem primeru lahko pričakujemo splošno stavko Svobodnih sindikatov, katerim se bodo verjetno pridružili tudi drugi sindikati. V podjetjih, ki so še vedno last delavcev, pa bodo morali sindikalisti pred tem oceniti, če s stavko ne plujajo le v lastno skledo, kot smo slišali kolege v Trbovljah.

Železarne so ta teden prešle na nov evropski delovni čas. Temu nepopularnemu ukrepu so se uprli le Jeseničani in Jeseničanke.

Oba sindikata Železarne

Ravne sta ta teden podpisala pogodbo o socialni varnosti 750 presežnih delavcev. Za vse te delavce bo poskrbela država in nova družba iz kornična slovenskih železarn. To pomeni, da nihče ne bo šel na cesto, in to je za sindikat najpomembnejše. Če bo pri tem ostalo, bodo železarji dobili več, kot jim daje zakon. S tem bodo verjetno poplačani za sporno odločitev pred dvema letoma, ko so se prostovoljno odločili za državne jasli.

Če se bo železarjem to posrečilo, bi bilo prav, da vlada tudi svojemu skladu naroči, naj začne na drugačen način obravnavati presežne delavce v sto podjetjih, ki so pravzaprav državna last.

DRŽAVNI SVET SE JE POSTAVIL

Državni svet, ki je po ustavi zamišljen kot nadzorni organ državnega zbora, je ta teden na 4. seji začel obravnavati prave vsebinske zadeve. Svetniki so na dnevni red uvrstili obravnavo 10 zakonov, ki jih je državni zbor prejšnji teden sprejel po hitrem postopku.

Zaradi velikih protestov svojega članstva so predstavniki delojemalcev pod vodstvom Gregorja Mikliča zakuhali sprejetje začasnega veta na spremembe zakona o prispevkih za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno varstvo in zaposlovanje. Svetniki, predstavniki delojemalcev so se o tem predlogu predhodno uskladili s predstavniki

sindikata na republiški ravni z izjemo Neodvisnosti, Pergama in Konfederacije 90.

Za takšno odločitev državnega sveta je glasovalo 17 od 33 prisotnih svetnikov. Sindikalni predlog je prodril, ker so ga podprli tudi predstavniki delodajalcev in nekateri drugi člani državnega sveta. Svetniki so v sklepu posebej poudarili, da se ne strinjajo s povečano prispevno stopnjo za pokojninsko zavarovanje in da podpirajo rešitev o manjšem prispevku za zdravstveno varstvo. Po tolmačenju Gregorja Mikliča na seji so s tem razveljavljene določbe sprememb zakona o prispevkih za vsa tri zavarovanja. To

pomeni, da še naprej velja stari zakon in lanskoletne prispevne stopnje za zaposlovanje, zdravstveno varstvo in pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Predstavniki teh treh zavodov so po glasovanju jezno odšli, da bi čimprej preračunali posledice odločitve, s katero je državni svet opozoril zlasti na preveliko obremenitev gospodarstva.

Zdaj je na potezi državni zbor, ki bo moral na prvi seji ponovno glasovati o spornem zakonu in ga sprejeti z dvotretjinsko večino oziroma 46 glasovi, vseh poslancev. Če na ponovnem glasovanju zakona ne bodo dobili tolikšne

podpore, bo vlada morala pripraviti novega.

Sprejetju tega sklepa je izmed svetnikov nasprotoval zlasti Jože Magdič, ki je kolege med drugim opomnil, da ne smejo nagajati državnemu zboru. Miklič mu je odgovoril, da je takšen sklep lahko le zdrav pritisk. Pridružil se mu je tudi Dagmar Šuster z mislijo, da mora imeti državni svet pravico začasnega veta tudi na vse odloke, saj se za njimi lahko skriva tudi večje zajemanje sredstev v proračun.

Sindikalni in drugi svetniki so imeli še več drugih predlogov in utemeljitev za ponovno odločanje o že sprejetih zakonih. Najbolj je izstopala zahteva za razveljavitev zakona o plačah sodnikov in zakona o plačah ustavnih sodnikov.

Svetniki so na podlagi teh predlogov razveljavili oba omenjena zakona in tudi zakon o skladu kmetijskih zemljišč in o sukcesiji za premoženjske zadeve podjetij v republikah bivše Jugoslavije.

Po končani seji je dr. Ivan Krstan dejal, da je tolikšno število začasnih odločitev veljavnosti zakonov posledica nemožnosti tega organa, da bi nosilci interesov uveljavili svoj vpliv v fazi sprejemanja zakonov. Nekateri komentatorji so mnenja, da bo državni zbor na prvi prihodnji seji z lahkoto potrdil vse te zakone, ker se na prvem glasovanju dobili preprčiljivo večino. Nasprotno z njimi mislim, da bo boljše, če poslanci državnega zbora sklep državnega sveta vzamejo za resno opozorilo. Prav bi bilo, da zavrnejo vsaj zakone, ki čezmerno obremenjujejo gospodarstvo in povzročajo razlike med plačami državnih in javnih uslužbencev.

ZA UZAKONITEV SOCIALNEGA PARTNERSTVA

Objavljamo predlog ZSSS, od katerega vsebine vlada (vse doslejšnje vlade) beži kot hudič od križa. Končno to ni nič čudnega, saj smo zabredli daleč od civilne družbe in padli v močvirje medstrankarskih spletkarjenj, umazane trgovine med njimi in kvečjemu še lobiranja. Tako je na slovenskem Divjem zahodu očitno lažje vladati kot pa z načelnostjo, s spoštovanjem prevzetih obveznosti ali celo dane besede.

Tudi v zmagoslavju vladanja z manipuliranjem nad pravno državo tiči vzrok, da nas z vseh vetrov zasipajo plohe lepih besed o socialnem partnerstvu, koraka naprej na tem življenjsko pomembnem področju pa ni in ni.

Zdaj so ga naredili Svobodni sindikati in ponudili »projekt za vzpostavitev tripartitnega organa socialnega partnerstva na podlagi zakona.« Na tiskovni konferenci ga je pojasnjeval Milan Utroša:

»Za sistem socialnega partnerstva se zavzemamo že od svojega 1. kongresa. Terja ga tržno gospodarstvo in nova razmerja med delom in kapitalom. Saj smo celo v ustavo zapisali, da je Slovenija pravna in socialna država!

Žal je celo ustava zaenkrat zgolj papir. Dobro vemo in občutimo, kako je s pravicami iz dela. Zakon o udeležbi delav-

cev pri upravljanju je v postopku že skoraj leto dni, prav tako se vleče zakon o delovnih in socialnih sodiščih.

Zgovorno je, da o nobenem ni večjih vsebinskih nasprotij, pomislekov – torej je jasno, da ta zakonodaja nekemu enostavno ni v interesu. Vlada se ne odziva niti na zahteve, naj spravi v parlament ratifikacijo konvencije mednarodne organizacije dela.

Vlada (vlade) ignorira(jo) celo zahteve skupščine iz januarja 1992, naj država zaradi prehoda v tržni sistem uredi vsebinski in formalni dogovor treh partnerjev.

Vse, kar je vlada dala od sebe, je nekakšen interes po formalni zadostitvi mednarodnim normam, vsebinsko pa njena pripravljenost pomeni debatni klub brez stvarne obveznosti posameznih partnerjev.

Mi se zavzemamo za stalni tripartitni organ, za enakopravno dogovarjanje vseh treh subjektov, ki bodo ob upoštevanju realnih razmer v družbi vendarle sposobni doseči stopnjo soglasja za izboljševanje teh razmer. Ne kot doslej zgolj na deklarativni ravni!

Svobodni sindikati so pometakem za institucionalizacijo socialnega partnerstva, kar utemeljujejo z doseženo stopnjo zaupanja med tremi partnerji, s stopnjo kritičnosti razmer in navzkrižja interesov partnerjev.

O »doseženi stopnji zaupanja« menda ne kaže izgubljati besed in tudi vladin formalizem zaradi zadovoljive konvencije mednarodne organizacije dela je dovolj zgovoren argument za nujnost zakonske ureditve. Kolikšna je kriza in kako zaostreni so interesi, je tudi na dlani:

»Preučili smo tuje primere in izkušnje. Kar je marsikje samo po sebi razumljivo, pri nas niti zakon ne more zagotoviti. V Avstriji, na primer, teče socialno partnerstvo kot po maslu, v Italiji, polni konfliktov, ga urejajo celo z ustavo. To smo sicer zamudili, a za-

konska ureditev je po našem mnenju nujnost.«

Cilj tega projekta ZSSS je vpliv delavstva, ki je kljub mnogim povsem nasprotnim pogledom neizbežen, če se hočemo izkoptati iz krize. Ker so vse vlade doslej to zanemarjale, vse bolj postajamo družba konfliktov in to lahko pomeni kaj klavrn konec »slovenske zgodbe o uspehu.«

Celo državni zbor je neprodušno zaprt s strankarsko ograjo, ki jo lahko prodre le kakšen močan lobi. Urejen sistem socialnega partnerstva bi kakšen plot morda le podrli:

»Poslušamo očitke, da v sindikatih ne znamo stvarno oceniti razmer, da terjamo nemo-goče. Vendar še kako dobro poznamo spodnje in zgornje meje možnega. Zato ta predlog naslavljamo najprej na partnerje in seveda pričakujemo odziv, pogovore, tudi usklajevanja. Posluh pričakujemo tudi od državnega zbora in sveta in ob soglasju potem vladno zakonodajno pobudo. Sicer bi morali zakonski osnutek oblikovati sami in za njegovo uveljavitev poiskati druge poti.«

Ciril Brajer

Knjiga z napotki

KAKO POSTATI PODJETNIK in KAKO USPEŠNO POSLOVATI

Sonja Gavez, Viljenka Godina in Marina Letonja

iz zbirke ABC PODJETNIŠTVA Cena 890,00

Naročila pošljite na naslov:

ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4; Telefon 321-255, 110-033; Fax 311-956

OGROŽENA ČETRRTINA HRASTNIŠKIH STEKLARJEV

Steklarna Hrastnik načrtuje zaprtje obrata steklene embalaže, ki je do nedavna dajala dohodek za celo podjetje. Spremenili bodo tudi notranjo organizacijo. Direktor ugotavlja, da bo začasno ob delo 440 od 1150 delavcev. Steklarna še ni odpuščala in zato se 40 odstotkov zaposlenih boji trajne izgube zaposlitve.

Vodenje sindikata je po upokojitvi Janeza Ciglarja prevzel Soniboj Knežak. Pravi, da so se takrat začeli problemi, ki so se večali iz meseca v mesec. Lansko poletje so zaradi neuspehov in napak zamenjali direktorja. Jeseni so se prijavili na Sklad, vendar je direktor vlogo kasneje umaknil. Knežak misli, da se je direktor odločil pravilno, ker sklad v zameno za prenos lastništva ni ponujal ničesar.

O predlogu za začasno konzerviranje obrata steklene embalaže in drugih ukrepov, ki jih predlaga direktor, steklarji razpravljajo te dni. Na dan našega pogovora, to je 1. februarja, predsednik sindikata še ni poznal programa ugotavljanja začasnih presežkov delavcev, še manj spiska, ki bo nastal po odločitvi o novi organizaciji steklarne v profitne centre in družbe z omejeno odgovornostjo.

Sindikata steklarne, ki se povezuje v sindikat kemične in nekovinske industrije Slovenije, načelno nasprotuje zapiranjemu omenjenega obrata. Šefi naj po njegovem mnenju najprej ugotovijo možnosti rentabilnega poslovanja posameznih programov in obratov. Sindikat predlaga tudi zamenjavo komercialnega in finančnega direktorja.

O ugotovitvah in predlogih je direktor delavce obvestil na zboru v začetku januarja. Kljub temu, da so delavci vedeli, da jih je preveč, so reagirali zelo burno. V Hrastniku namreč poleg steklarne skoraj ni možnosti za zaposlitev. Ta kraj je bil že v preteklem letu med rekordni po nezaposlenosti. Zaradi odpuščanja v steklarni in podobnih načrtov v rudniku mu grozi, da bo postal najbolj obubožan kraj ne le v revirjih, temveč v vsej državi.

Svobodni sindikat je tako kot s prejšnjim tudi z novim direktorjem normalno sodeloval. Knežak pravi, da so se vedno pogovarjali, praviloma enkrat na mesec. Zaradi stalnega pritiska so plače dobivali praviloma na plačilni dan. Zaradi tihega sporazuma o neodpuščanju presežnih delavcev pa so plače bile vedno nizke in dosejajo le 67 odstot-

kov izhodišč iz kolektivne pogodbe. Povprečna decembrska plača je znašala 32.000 tolarjev neto. Kvalificirani delavci lahko zaslužijo 40 do 55 tisočakov. Najbolje gre zaposlenim v obratu razsvetljave, ki izvažajo že 20 let in so se prilagodili zahtevam razvitih trgov. Obrat steklene embalaže pa je v težavah, ker so izgubili velike odjemalce iz bivše Jugoslavije. Stekleno embalažo kupujejo le še slovenska in nekatera hrvaška podjetja, Fructal, Kolinska, Droga, Krka, TKI, Zlatorog, Podravka... Steklarna pa je edini proizvajalec steklene embalaže v naši državi. Prav

ta obrat je kljub krizi v lanskem letu dokazal, da je sposoben proizvajati zelo zahtevne in nove artikule. Toda Steklarna lahko danes to embalažo izvažala le z izgubo, saj so v krizi tudi steklarne v razviti Nemčiji. Po Knežakovem mnenju bi steklarni, ki je edino tovrstno podjetje v Sloveniji, morala vlada pomagati. Prav ta pa je na žalost dovolila podražitev elektrike za 100 odstotkov in steklarji tega stroška z izvozom ne morejo pokriti. Knežak misli, naj bi vlada monopoliste postavila v takšen položaj, da bi delili usodo obubožanega gospodarstva.

Plačo po individualni pogodbi dobiva 11 šefov v steklarni. Ti so si septembra hoteli kljub nizki rasti življenjskih stroškov plače povečati

Soniboj Knežak

za 20 tisočakov. Ker je sindikat takrat zagrozil s stavko, so se šefovske plače presenetljivo znižale za 10 do 25 odstotkov. Direktorjeva plača je določena v razmerju 1:5,2 glede na povprečje podjetja. To pomeni, da direktor dobi vsaj 10-krat toliko kot najslabše plačani delavci.

V decembru so bile plače še normalne. Zaposleni so dobili tudi bon za pet tisočakov. Januarske plače pa so bile deloma izplačane v bonih. Po Knežakovem mnenju je to znak, da podjetje po dosedanji poti ne more več naprej.

O vseh predlogih za ustavitve proizvodnje in programih začasno presežnih delavcev bo sindikat razpravljal potem, ko bo vse to dobil. Če bodo programi dobri, se bo pripravil pogovarjati, saj vedo, da bi zavračanje lahko ogrozilo vso tovarno. Skušali pa bodo vplivati tako, da bi delavci dobili vsaj toliko, kot jim gre po kolektivni pogodbi in zakonu. Vztrajali bodo tudi pri zamenjavi nesposobnih šefov in razširitvi ozke štiričlanske ekipe, v katero se je zaprl novi direktor. V sindikatu zdaj ne razmišljajo o novi stavki, saj

bi delavci z njo škodovali sami sebi.

Hrastniška steklarna je nedavno ukinila socialno službo, in delavci z vsemi svojimi težavami zdaj lahko hodijo le na sindikat. Knežak, ki sindikalno delo opravlja profesionalno, skuša pomagati na različne načine, zlasti s krediti, denarno pomočjo in sindikalno prodajo. Največjo pomoč v znesku 400.000 tolarjev so dali invalidom. Zanje bodo v novi organizaciji steklarne skušali ustanoviti tudi posebno podjetje.

V hrastniški steklarni se je, kot vse kaže, izteklo socialno premirje, za katero je nedvomno najbolj zaslužen sindikat. Najnovejši podatki in namere direktorja kažejo, da je idile konec in da bo treba poizkusiti vse tisto, kar so odlagali v zadnjih letih. Kar se mora zgoditi, ni prijetno ne za delavce in ne za njihov sindikat. V neresenih lastninskih razmerah pa je kljub vsemu za rešitev problemov najbolj odgovoren direktor, ki je k sreči zrastle v kolektivu. Delavci pa imajo tudi še delavski svet in zbor, na katerem lahko sami odločijo o svoji usodi.

Franček Kavčič

STEČAJA NE PRIVOŠČIM NOBENEMU SINDIKALISTU

Strojna tovarna Trbovlje je v zadnjih štirih letih doživela najprej prisilno upravo, zatem pa še stečaj. STT - Strojgradnja je glavni naslednik bivšega velikega podjetja, ki je skupaj z obratoma v Sevnici in Valandovem (Makedonija) imelo 1.600 delavcev. Stečaj se je lani jeseni končal s prisilno poravnavo in nekatere zadeve še niso končane. Od leta 1988, ko so se v STT začele težave, vodi njihov sindikat, ki se povezuje v SKEI, Polde Očko. Pravi, da tega kar je doživljal kot sindikalist, ne privošči nikomur. Dvakrat se je pomeril s Frančkom Hudejem, ki je bil najprej njihov prisilni, zatem pa še stečajni upravitelj. Njegov sedanji partner je direktor podjetja Vojko Pešec. Z njim in tudi s Frančkom Hudejem se je Polde Očko lahko ves čas normalno pogovarjal.

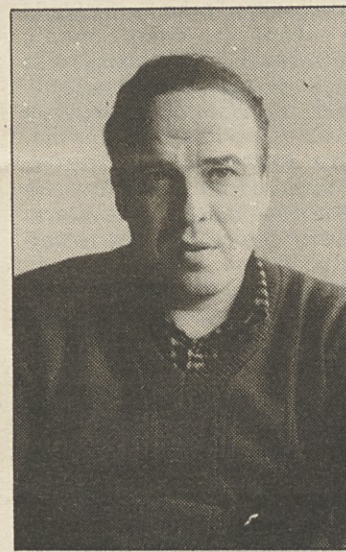
Najtežje mu je bilo, ko je 280 delavcev po stečaju STT prišlo po delovne knjižice. Zdelo se mu je, da ga zaradi tega črtijo in da v sindikatu vidijo možnega krivca za svoje tegobe. Čutil je, da je končano prijateljstvo s tistimi, ki so

morali na zavod. Očko je kljub temu prepričan, da so se glede zavožene firme odločili pravilno, ko so zaradi groženj s stečajem pristali tudi na ustanovitev nove firme Strojgradnja. Meni, da bi brez nove firme v STT ne delalo več kot 300 zaposlenih, tako pa jih je kar 640. Dela imajo dovolj, le da žal opravljajo le črnsko delo za naročnike iz Avstrije. Zaradi velike konkurence iz Vzhodne Evrope zaslužijo malo in plače zaostajajo za 30 odstotkov za kolektivno pogodbo. STT-jevci so decembra povprečno dobili po 30.000 neto. Najnižja plača je znašala 16 tisočakov. Kvalificirani delavci zdaj opravljajo manj zahtevna dela in zato dobijo le dobrih 20 tisočakov. Plače so po Očkovem mnenju kljub vsemu temu glavni problem Strojgradnje, saj njihov znesek pomeni skoraj polovico planiranega prihodka. Po tem podatku sklepa, da je v podjetju nekaj hudo narobe.

Očko se kot sindikalist vseeno sprašuje, če ni preblag pri zahtevah za večje plače. Zdi se mu, da si v Strojgradnji in v revni državi delavci več ne morejo privoščiti. Ko posluša

o visokih plačah drugod, pa ugotavlja, da bi država morala bremena pravične porazdeliti in da bi zato sindikat, katerega vodi, moral bolj trdo pritiskati na direktorje.

O stavki in splošni stavki slovenskih delavcev oz. kovinarjev pa Polde Očko razmišlja takole: »Jaz se vedno najprej vprašam, proti komu bomo stavkali. Če smo bili svobodni sindikati tiho pred volitvami, ni prav, da zdaj delamo revolucijo. Ker podjetje nima lastnika, lahko stavkamo le proti sebi in si pljuvamo v lastno skledo. Če gremo na cesto, je to politični štrajk. Ker imamo delo, je prav, da delamo. Če pa za delo ne bomo dobili plače, sem za rabuko. Vsega ne vemo, pa vendar mislim, da šefi ne skrivajo podatkov. Predraga pa je država in mislim, da je to zelo nepošteno. Dokaz za mojo trditev so prevelike razlike v plačah med gospodarstvom in negospodarstvom. Če policijski sindikat grozi s stavko, dobi navaden policaj več, kot mi lahko plačamo diplomiranemu inženirju. Prav neverjetno pa je, da morajo tudi brezposelni dodatno plačevati

Polde Očko: Odpuščanje je preveč kruto, da bi bilo človeško.

za zdravstveno zavarovanje in poračunavati dohodnino.«

Zaradi gonje proti visokim plačam poslanecem je naš sogovornik razdvojen. Misli, da bi svobodni sindikati morali ta zakon onemogočiti takoj po sprejetju, to pa je bilo konec oktobra lani. Ko pa poslanske plače primerja s plačami delavcev, pa vseno misli, da je to svinjarija.

Sindikata STT - Strojgradnje si šteje v največjo čast, da so skoraj vsi objekti družbene standarda zdaj knjiženi kot njegova lastnina. Že pred stečajem so postali lastniki počitniškega doma v Novigradu in na Lontovžu ter 16 počitniških prikolic. V stečajno maso je prišel le počitniški dom v Crikvenici. Sindikalisti so se za te objekte zelo trudili, ker so prepričani, da so last vseh delavcev, tudi tistih na zavodu in upokojen-

cev.

S počitniškim domom v Novigradu gospodarijo sami, Lontovž so dali v najem, prikolice pa so v glavnem razprodali. Zdj jim STT ponuja še počitniški dom v Crikvenici, vendar pri tem omahujejo, ker turizem na Kvarnerju še ni mogoč in ker se bojijo previsokih davščin. Razmišljali pa so o postavitvi počitniških prikolic v Zdravilišču Čateške Toplice in ugotovili,

da si tega ne morejo privoščiti, saj je račun za eno sezono kar 3.500 DEM. Vse to kaže, da je nekdanjega sindikalnega turizma pri nas konec in velja le še ekonomika, torej je treba plačati toliko, kot počitnikovanje stane. Očko pa je prepričan, da se sindikalna članarina ne sme uporabljati za ta namen, saj je namenjena le za aktivnost sindikata.

Še pomembnejše uspehe je SKEI iz Strojgradnje dosegel pri varovanju pravic delavcev iz stečajne mase. Očko misli, da so dobili vse, kar se je dalo. Le za odpravnino in razliko do stoodstotne plače so na sodišču vložili tožbo. Na odločitev še čakajo in upajo, čeprav denarja iz tega naslova v Sloveniji ni dobil še nihče. Tudi stečajni upravitelj jim je šel na roko in delavci so v enem mesecu dobili denar za že priznane terjatve. Težave pa so imeli, ker 60 od 280 delavcev ni podpisalo pooblastila SKEI, da jih zastopa pri uveljavljanju njihovih terjatev. Ko je večina denar dobila, pa so se zganili tisti, ki sindikata niso pooblastili. Sindikalisti so se s stečajnim upraviteljem sporazumeli, da bodo tudi ti delavci dobili svoje terjatve. Ker denarja ni, jim bodo skušali dati bone. Očko je prepričan, da bi zakon sindikatu omogočil, da uveljavlja zahteve v korist delavcev iz podjetij v stečaju tudi brez njihovega soglasja.

STT - Strojgradnja je kljub nizkim plačam lansko leto pridelala nekaj izgube. Kljub temu se niso pogovarjali o ponovnem odpuščanju in so spet zaposlili šest varilcev in ključavničarjev.

Boljših šefov od sedanjih, s katerimi v sindikatu niso zadovoljni, pa delavci ne dobijo nikjer. Gojko Pešec je SKEI javno priznal, da problemov ne bi mogel rešiti brez sindikata. Podjetje danes nima več delavskega sveta in delavcem je ostal le sindikat. Predsednik sindikata, ki je polovico plačan kot sindikalist, polovico pa kot kalkulant (januarja je dobil 35.000 tolarjev), zato ni nikoli prost, delavci ga kličejo, kadar ga potrebujejo tudi domov. Zato se je Očko kljub pomoči območja in RO sindikata delavcev kemične in nekovinske industrije prisiljen nenehno izobraževati. »Če hočeš ljudem pomagati, se moraš spoznati prav na vse, saj večina danes ne pozna skoraj ničesar,« je Očko zaključil pogovor.

Franček Kavčič

Zapiski

izredne seje izvršilnega odbora Sindikata Neodvisnost podjetja Belt Črnomelj, ki je bila dne 26. 1. 1993 v sejni sobi podjetja

Izvršilni odbor je obravnaval neprimerno poročanje medijev o stanju in razmerah v podjetju Belt Črnomelj, katerega višek je članek z naslovom »Stiska je združila različno misleče«, objavljen v časopisu DE z dne 21. 1. 1993. V zvezi s tem sprejema izvršilni odbor naslednje ugotovitve:

Na splošno v medijih nekateri akterji izpostavljajo le probleme sedanosti, zanemarijo pa prave vzroke in pravo obdobje nastanka krize podjetja. V neresljivih poslovne težave je namreč podjetje zašlo že v obdobju pred oktobrom 1991, in sicer zaradi slabega vode-

nja in zgrešene poslovne politike ter do nje naklonjenih kreditodajalcev. Tega dejstva objektivni poročevalci ne more prezreti. V tekstu se poročanje stopnjuje z napacnim prikazovanjem direktorja podjetja kot štirimesečnega vršilca dolžnosti, v posebnem dodatku članka pa se ga neupravičeno postavlja na stran sindikata.

Resnica je v tem, da je bil direktor podjetja imenovan od upravnega odbora dne 16. 10. 1992 in od takrat opravlja to funkcijo z nespremenjenim nazivom. Okvir delovnih nalog pa mu določata statut podjetja in upravni odbor, kateremu je tudi odgovoren, zato po splošni oceni ne more biti na strani sindikata. V prid takšni ugotovitvi govorita tudi dejstva, da ni član nobenega sindikata in da sindikata oziroma stavkovni odbor tudi od njega zahtevata izvrševanje sindikalnih oziroma stavkovnih zahtev.

Skrajna neprimernost poročanja, ki meji že na pravo diverzijo, se nanaša na odnos do Sindikata Neodvisnost podjetja Belt. Kljub veliko obetajočemu naslovu

članka, je v tekstu težnja po diskreditaciji konkurenčnega sindikata. Takšno ravnanje akterjev vodi do zavestnega povzročanja razkola v dobrih odnosih med obema sindikatoma in to prav sedaj, ko je več kot potrebna sloga v boju za delavske pravice.

Sprašujemo se, kako je možno drugače razumeti naslednje povzetke teksta:

- da se stavka prekine vsaj za en mesec, ko pa takšnega sklepa ni sprejel stavkovni odbor oziroma ni v skladu z zahtevami našega sindikata;
- da je Svobodni sindikat organiziral opozorilno stavko, ko pa je poznano in z dokumenti podprto dejstvo, da je organizator stavke stavkovni odbor, sestavljen iz članov obeh sindikatov, če se pa že določa prioriteta, ta vsekakor pripada pobudniku in sklicatelju seje za izvolitev stavkovnega odbora in sestavljalcu stavkovnih zahtev, to pa je Sindikat Neodvisnost;
- da je v sestavi stavkovnega odbora dve tretjini članov SKEI, ko pa je resnica le 57 odstotkov;
- da je Sindikat Neodvisnost po oktobru 1991 izvedel udar

Neprimerno poročanje z objavo članka »Stiska je združila različno misleče« posega na področje delovanja Sindikata neodvisnost, zato izraža izvršilni odbor oster protest piscu članka in intervjuvancema: predsedniku sindikata podjetja Belt ZSSS-SKEI in predsedniku območne organizacije ZSSS Bele krajine. Za ureditev z omenjenim člankom skajlenih sindikalnih odnosov zahtevamo demantni spornih citatov v roku 14 dni.

predsednik Jože Vrščaj

Piše: Martin Ivanič

STAVKA, KI JE NI BILO

Pred 35 leti je v revirskih premogovnikih izbruhnila stavka, ki je dobesedno šokirala takratno slovensko in jugoslovansko državno-politično vodstvo. To je bila prva prava stavka v socialističnem in še posebej samoupravnem socialističnem sistemu. Te stavke glede na politično logiko sistema ne bi smelo biti, saj delavci (in ravno rudarji so veljali skorajda za srce revolucionarnega proletariata) po elementarni pameti ne bi smeli delovati proti svoji oblasti. Zato se je oblast navzven obnašala, kakor da stavke v resnici ni bilo. Časopisi tedaj o njej niso poročali. Celo o plenarni seji CK ZKS, ki je bila sklicana le zaradi stavke, so zapisali, da se je sestala CK in da je »obravnavala aktualne politične probleme in naloge članov Zveze komunistov v zvezi z njimi«.

Za tem zunanjim molkom pa je vrelo. Slovenski in zvezni politični vrh sta mrzlično razpravljala in naglo ukrepala. K sreči lahko rečemo, da so bile politične ocene precej samokritične in da so bili ukrepi prejkone zgolj politične narave. Vsekakor pa je bil bliskovito razrešen poglavitni razlog stavke: izplačilo dobička in cena premoga.

Preden nadaljujemo o sami stavki, še nekaj besed o njenem poznejšem osvetljevanju. Leta

1983 je bila v Trbovljah okrogla miza ob stoletnici prvih stavk. Neposreden predlog, da bi ob tej priložnosti obravnavali tudi rudarsko stavko v rudnikih Trbovlje-Hrastnik (13.-15. 1. 1958) in Zagorje (16. 1. 1958), je dala L. Šentjura. Na podlagi ohranjenih partijskih dokumentov (drugih je zelo malo) je bil izdelan referat, ki je bil 1986. razširjen in v obliki brošure objavljen pri založbi DE. Letos je trboveljska SPD ob 35. obletnici vnovič organizirala okroglo mizo, da bi stavko še osvetlili in bolje ocenili.

Kaj je bil bistveni vzrok stavke? Sredi 50-ih let je bila v Jugoslaviji spremenjena gospodarska politika, z namenom, da bi več vlagali v panoge, ki proizvajajo artikle za osebno porabo, in v kmetijstvo. Bazične panoge (tudi premogovništvo) so bile glede investicij potisnjene v drugi plan. Poleg tega se je spreminjalo razpolaganje z dohodkom v korist delovnih kolektivov (podjetij) in lokalnih skupnosti. Zaradi zmanjšanja investicijskega kapitala za bazične naložbe je po logiki države večje breme v teh panogah prehajalo na lokalne skupnosti in podjetja. Trboveljski rudnik je ravno tedaj končal nujno naložbo in tako je zmanjkalo denarja za načrtovano izplačilo dela dobička. Položaj je bil še slabši, ker so bile cene vzhodnih substanc (jamski les, elektrika in razstrelivo) proste, cena premoga pa z zvezno uredbo maksimirana na neustrezni višini. In še slabši, ker

so si številna podjetja izplačevala zelo visoke dobičke in premije. Zvezna vlada je rudniške iniciative za ureditev premoga obravnavala žaljivo in zavlačevala, vsi drugi vplivni dejavniki pa so se samo izmotavali. Ker je vse kazalo, da bo breme izplačila dobička padlo na račun lokalnih investicijskih skladov, je naraščajoče nerazpoložene rudarjev lokalna oblast s kančkom demagogije podpihovala in tako pomagala pritiskati na republiško in zlasti zvezno oblast. Ko je naposled štrajk izbruhnil, so merodajni, kot rečeno, zelo hitro našli rešitve.

Ni pomembno, če je bila stavka zgolj protest ali pravi štrajk, če je bila slabo organizirana in če so se vmes pojavljale deloma tudi sovražne parole in izpadi. Bistveno je vedeti, da je to bil prvi očiten spopad podjetniških in lokalno-autonomističnih interesov z interesi rigidnega državno-partijskega birokratizma in centralizma. Ta je navzlic drugačnim zakonskim in političnim odločitvam ter lastnim proklamacijam hotel zadržati odločilno moč in vpliv z nadaljnjim obvladovanjem ključnega razvojnega dejavnika, t.j. naložbenega kapitala ter s tem ključnega vzvoda politične in siceršnje moči. Gre tudi za to, da republiški politični vrh ni zmogel moči, za pravično in zakonito stvar tvegal odkrit konflikt in odločneje uveljavil gospodarska namesto ideološko-političnih meril. V ravnanju rudarjev ni bilo ničesar protidravnega ali protisamoupravnega, prej na-

sprotno. In čeprav je šlo za zapleteno in z virdika dražitve energije občutljivo snov, so kljub delni demagogiji, za vsako ceno očitno lastne fonde, v duhu zakonjenih in politično razglašanih sprememb delovale tudi lokalne oblasti.

Ker je v končni fazi za takratne politične razmere tre veljavne odnose v državi samokritično ter z dokajšnjim razumevanjem za ravnanje rudarjev delovala celo partijska oblast, lahko z zgodovinske distance trdimo, da smemo biti skupaj z zasavskimi rudarji na ta štrajk ponosni. Žal je velika aktivnost političnega vrha ob stavki in po njej dala že zaradi oportunističnega izhodišča, da niso toliko pomembni gospodarski razlogi stavke, kolikor idejnopolično neustrezno delovanje komunistov, zelo pičle dolgoročne rezultate. Če ne bi bilo tako, najbrž ne bi bil potreben radikalni Titov govor v Splitu 1962.

Ostaja le vprašanje, če se »trboveljski dogodki« lahko ponovijo. Resda več ni Jugoslavije, imamo pa opravka z naraščajočim republiškim centralizmom in s težkim položajem panog, ki prevladujejo tudi v Zasavju. Imamo opravka s težkim socialno gospodarskim položajem delavstva na eni in s pravcatim razvratom državnega vrha glede plač poslancev in trošenja proračunskega denarja na drugi strani, če bo oblast skuhala vročo juho, je Beogradu več ne bo moč podtikati. Pojesti jo bo treba doma.

»POTREBUJEMO EKONOMIJO 'Z JAJCI'«

(Iz odgovorov Francija Boštjančiča za Primorske novice)

»Tako kot Gospodarska zbornica ne more biti predstavnik kapitala in lastnikov, ne morem niti jaz predstavljati lastniške strani. Preprosto: sem direktor, državni uslužbenec, saj smo še vedno v samoupravljanju, v naših glavah pa so samoupravne diskete.

V skupščini sem ves čas pozival h konsenzu, saj bi morali vsi razumeti, da se bomo morali marsičemu odreči. Sprva smo bili optimisti, da bo prehod v tržno gospodarstvo hiter in eleganten, toda vse terja svoj čas. Petinštrideset let sicer nismo imeli visokega življenjskega standarda, vendar fantastično socialno varnost. Danes ljudje ne vedo, če bodo zvečer še na delovnem mestu. Marsičemu so se odrekli, toda rezultata še ni, zato je prišlo razočaranje. Ne zamerim sindikatom, da se potegujejo za svoje pravice, toda vedeti mo-

ramo, da ima ekonomija svoje zakonitosti. Res je 'mehka' znanost, a ni taka kurba, da bi te zakonitosti lahko zanikali. Potrebujemo ekonomijo 'z jajci' (govorim grdo, a realno). Brez odrekanja, s katerim bomo ustvarili kapital, ne moremo v tržno gospodarstvo.

Vlada zaradi blokad ni bila sposobna izpeljati nekaterih stvari, zato se zdi, da je največje breme padlo na ljudi. Strinjam se, največje breme je tako padlo na tistega, ki najmanj zna, ki se bori za preživetje.

Prispevne stopnje na osebni dohodek so v ZDA 57-odstotne, v Italiji 65-odstotne, na Švedskem 72-odstotne, pri nas pa 110-odstotne. V ajdovski občini smo število zaposlenih v upravi zmanjšali za 50, pa delo nič ne trpi. Takih rezerv je v Sloveniji še veliko.

S sindikati se marsikdaj strinjam, ker se držim načela,

da riba smrdi pri glavi. Največ morajo od sebe dati tisti, ki lahko največ dajo. To je najprej država s svojimi monopoli, upravo, družbenimi dejavnostmi. Ali je še kje država z dvema milijonoma prebivalcev, pa tolikšnim številom novinarjev? Ali pa s toliko zaposlenimi v muzejih? Država mora dati zgled, da si pridobi kredibilnost. A to je vprašanje morale, te pa v naši družbi ne vidim. Glede odpuščanja: verjamem, da je med direktorji veliko bolnih, paranoikov, ki bi potrebovali Freudov kavč; nikjer pa ni zapisano, da takšnih ni med sindikalisti. Naj povem, kako je s tem v Lipi. Leta 1986 je bilo zaposlenih 850 ljudi, po reorganizaciji jih je še 460. Vsak naredi za 29.000 ekujev, medtem ko delavec v EGS naredi za 56.000 ekujev, v Italiji in na Nizozemskem pa za 80.000

Ce bo nezaposlenih kaj

manj kot 180.000, bomo lahko srečni. Jaz sem rojen v znaku device, in za device pravijo, da imamo občutek za socialo. V Ajdovščini, kjer je 800 brezposelnih, tem pa se jih bo pridružilo še 200 ali 300, sem se trudil, da bi jih vsaj nekaj zaposlil v Lipi, ker imamo preveč naročil. Toda nisem dobil ljudi. Zdej jih ne iščem več, nadomestili jih bomo s sodobno tehnologijo, ki prinaša tudi desetkrat večji proizvod. Vem, da bomo uspeli narediti več, toda za to potrebujemo ljudi z več znanja, ki bodo tudi bolje plačani. Nimamo zakona, ki bi predpisal, da mora brezposelni sprejeti delo, in tako se dogaja, da zaradi sive ekonomije in pomanjkljivega državnega nadzora na demografsko ogroženih območjih srečujemo ferrarije, najboljše mercedese. Država namreč ne nadzoruje poslovanja, zasebniki pogosto plače izplačujejo kar v blagajne, denar za prispevke pa nesejo na SDK. Kdo nadzoruje izdajanje potrdil

o nakupih in zapitkih? Pri nas zakolješ prašiča in z njim postrežeš, ne da bi ožigosali meso in od njega plačali davke. Poznam primer iz Žitare vasi na Koroškem, kjer so kmeta za tak prekršek kaznovali s 300.000 šilingi kazni. Verjeli so mu, da se je to zgodilo prvič, sicer bi plačal milijon šilingov!

O stavki imam pozitivno mnenje, takšen je tudi moj intimni odnos do nje. Leta 1968 je bila v Lipi 48-urna stavka, tedaj zelo odmevno dejanje, in z njo sem prišel na direktorsko mesto. Sicer verjetno nikoli ne bi bil direktor, ker politiki nisem šel z dlako. Moramo pa razumeti, da je naša država mlada, in te stvari drugače doživljati. Žal se mi zdi, da je pripravljenost za žrtvovanje za mlado državo splahnela. Stavke so legalne, legitimne – samo nikamor ne peljejo.

Še vedno imamo samoupravno zakonodajo in samou-

pravne navade. Jaz pa od naših delavcev zahtevam, da delajo po 50 ur na teden, zahtevam žrtve, a jih ne morem plačati nič bolje. Vsi izvozniki zahtevamo žrtve na oltar domovine, kar je – priznam – izjemno nepošteno in nemoralno.

Vi verjamete v socialno državo? Vse socialne države imajo svojo preteklost, ko so s trdim izkoriščevalskim delom ustvarjali kapital in se potem dokopali do stopnje, ko ni več pomembno, kdo bo zmagal in kdo izgubil, temveč se znajo pogovoriti in tako dosejajo nek napredek. Pri nas pa vse stranke in sindikati govorijo o socialni državi, ne da bi se zavedali, da mora lastnik delati s profitom, sicer bo šel kapital drugam. To, kar govori stranke in sindikati, je blef, za to ni stvarne podlage. Nisem za to, da postavimo na cesto tistega, ki ne zna in ne more, toda tisti, ki zna in ki zmora, mora delati.

Privedil: FK

PRIROČNIKI ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE, STROKOVNE SLUŽBE PODJETIJ IN POSAMEZNIKE

● več avtorjev:

KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO V PRAKSI

Navodila – Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo. Cena 700,00 SIT

● več avtorjev:

MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

Delovno razmerje – Prenehanje potreb po delavcih – Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev – varstvo pravic delavcev – Varstvo pri delu – Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo – Seznam služb pravne pomoči. Cena 350,00 SIT

● Mira Becele

STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVM

Priročnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali... Stanovanjski zakon s komentarjem in primeri praktične uporabe njegovih določil. Cena 520,00 SIT

● Bogdan Kavčič

DELAVCI IN UPRAVLJANJE

Participacija – vzroki, cilji, vsebina in moč, organizacijske oblike, prednosti in kritike, evropski modeli participacije in kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«. Cena 350,00 SIT

● Gregor Miklič

NOVA DELOVNA ZAKONODAJA

Prečiščeno besedilo Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem.

Cena 520,00 SIT

● Stane Uhan:

PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Statistični podatki – Kritična raven – Evropske cene in balkanske plače – Izhodiščni osebni dohodek – Kaj ve in misli vlada – Načrtovanje najnižje osnovne plače – Konkretni predlogi – Podcenjeno znanje – Najvišje plače. Cena 400,00 SIT

● Aleksej Cvetko

NOVA UREDITEV POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji – Spremembe pogojev za upokojevanje – Nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni – Nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti. Cena 500 SIT

● Emil Rojc

KARIERA KOT SPREMINJANJE

Priročnik za podjetništvo in razvoj kadrov

Cena 850,00 SIT

● Več avtorjev

SOCIALNA DRŽAVA

Zbornik razprav za VARNOST, SVOBODO, SOLIDARNOST IN PRAVIČNOST. Cena 600,00 SIT

● Aleksej Cvetko

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOVM

Novi Zakon o zdravstvenem zavarovanju – Razlage vseh sprememb in vseh oblik prostovoljnega zavarovanja občanov. Cena 480,00 SIT

NAROČILNICA ZA KNJIGE – PRIROČNIKE

Pri Enotnost Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo

..... izv. ● Kako uveljaviti izv. ● Plačni sistem
..... izv. ● Moje pravice na izv. ● Nova ureditev ...
..... izv. ● Stanov. razmerja izv. ● Kariera kot
..... izv. ● Delavci in uprav. izv. ● Socialna država ...
..... izv. ● Nova del. zakon. izv. ● Zdrav. zav.

Od 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5-odstotni prometni davek.

Naročeno mi pošljite na naš naslov:

Ulica, poštna št. in kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Dne:..... Žig:..... Podpis naročnika

Vse informacije o knjigah – priročnikih objavljamo v časopisu »DE«. Časopis DE in knjige lahko naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni (061) 321-255, 110-033, 313-942, 311-956. Fax. (061) 317-298

DVA POLA INFORMIRANJA POTROŠNIKOV

V razpravah o nosilcih varstva potrošnikov (to so organi, organizacije in inštituti, ki bodo uresničevali program varstva potrošnikov) bo verjetno precej razprav tudi o tem, kdo in na kakšen način se lahko ukvarja s primerjalnim ocenjevanjem kakovosti. Še posebno pereč problem bo razmejitev med informiranjem potrošnikov v vlogi njihove zaščite in informiranjem kot obliko marketinške promocije proizvajalcev in trgovcev.

Potrošnik potrebuje za odločanje, posebej še za odločanje o nakupih, informacije. V tržnem gospodarstvu se vse vrtili prav okrog potrošnika in njegovih potreb, saj so te gibalno razvoja in gospodarske rasti. Zato je nastal tudi marketing, ki v pravem pomenu besede daleč presega samo reklamiranje. Pa vendar še tako dober marketing, ki skuša slediti potrebam potrošnikov, ne more zabrisati bistva: cilj vseh marketinških aktivnosti je pospeševanje prodaje blaga ali storitev, večanje dobička. To seveda ni nič

slabega, saj gre za temelje tržnega gospodarstva. Vendar pa marketinga ne smemo zamenjevati s pravim, neodvisnim informiranjem potrošnikov, ki v nobenem primeru ne sme biti povezano s komercialnimi in trgovskimi aktivnostmi. Naloga pravega informiranja potrošnikov je pomoč pri odločanju. To pa pomeni, da morajo potrošniki izvedeti, če je nek izdelek na trgu samo proizvod ustvarjanja novih »potreb«, če je, denimo, funkcionalnost stola slaba, če je pogostost okvar avtomobila nesorazmerno velika, če je kakovost prehranbenih izdelkov nizka in podobno.

Ko se pogovarjamo o tržni inšpekciji, nam je vsem jasno, da je ne sme plačevati trgovina (čeprav marsikje še zdaleč ne deluje tako, kot bi bilo treba). Pri primerjalnem ocenjevanju, kjer potrošniki dobijo oceno kakovosti enakih izdelkov oziroma storitev na trgu, je marsikdo mnenja, da so rigorozna merila odveč. Pa vendar, bi zaupali

sodniku, ki kot del svojega rednega dela opravlja pravne posle za firme, v drugem delu pa mora odločati o pravih, kjer so udeležene te iste organizacije? Se vam zdi prav, da organizacija, ki izvaja primerjalno ocenjevanje enkrat ali dvakrat letno, preostali čas opravlja promocijske aktivnosti tudi za iste proizvajalce, ki jih ocenjuje?

Ocene kakovosti za proizvajalce in trgovino v borbi za kupca postajajo vse pomembnejše in so v razmerah, ko se doseže predpisana raven kakovosti, pomembna oblika osvajanja trga oziroma izločanja iz trga. Zato izgovori, da je potrebna postopnost, da so evropske razmere povsem nekaj drugega, niso sprejemljivi. Če se zares želimo otresti balkanske miselnosti in postati prava evropska država, je neodvisnost ocenjevalcev eden temeljnih pogojev pravega informiranja potrošnikov.

(Revija za vzgojo in informiranje potrošnikov)

Več denarja iz bančnih avtomatov

Te dni bo Ljubljanska banka zvišala dnevni limit dviga pri poslovanju z njenimi bančnimi avtomati s sedanjih 5.000 na 7.000 tolarjev. Temu ustrezno se bodo spremenili tudi zbirni zneski, tako da bodo bančni avtomati lahko izplačali 500, 1.000, 1.500, 2.500, 3.500, 4.500, 5.500 in 7.000 tolarjev.

Zakaj dnevni limit? Med drugim tudi za zavarovanje uporabljenih bankomatov pred zlorabo

ob morebitni izgubi ali kraji kartice.

Dvig gotovine s pomočjo bankomata sicer ni možen brez osebne identifikacijske številke, ki pa razumljivo ne sme biti shranjena tam, kot je kartica. Banka svetuje uporabnikom, naj izgubo ali krajo kartice čimprej prijavijo najbližji enoti banke, ki lahko njeno uporabo prek svojih računalnikov nemudoma blokira na vseh bankomatih v Sloveniji.

Kako se zavlada zamorcem, predragi? Najprej ga cepiš s krščansko ljubeznijo in mu izviješ kopje iz rok, potem mu z ljubeznijo pobereš imovino, nato ga pošleš delat na plantaže ali v rudnike, da ne pogine od lakote.

Vitomil Zupan

Neumno je kričati dol z vlado, če vlada ljudstvo. Ljudstvo je že zdolaj.

Aleksandar Baljak

Roko na srce, nebeški Oče, in priznaj, da si nečimrni: časte te v trestih cerkvah neprecenljive vrednosti, milijoni tvojih otrok pa umirajo od lakote.

Rudi Ringbauer

Revščina tako zelo poniža ljudi, da se sramujejo celo svojih vrlin.

Vauvenargues

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 4

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmožljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti.

Pišite nam ali telefonirajte na (061) 326-982 ali 322-975; naš telefaks je (061) 317-298; žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15. ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

1. Počitniška hišica v Bohinju – opremljena za 6 oseb, tri spalnice, kopalnica, WC, dnevni prostor, kuhinja, ograjen vrt, ga-

raža. Cena 45 DEM. Najmanj 3-dnevni termini v marcu. Občasno je možno najeti dve hišici.

2. Apartma na Pokljuki – za 4 osebe, v celoti opremljen. Cena 35 DEM na dan v tolarški protivrednosti. Termin v marcu.

3. Garsonjera v Kranjski Gori – v celoti opremljena za 4 osebe, termini po 15. februarju. Cena 32 DEM na dan.

4. Apartmaji na Rogli – opremljeni za 4 osebe: bivalni prostor, kuhinja, kopalnica, predprostor. Cena 42 DEM. Termin v marcu.

5. Apartmaji na Kopah – opremljeni za 4 osebe: bivalni del, kuhinja in TWC. Cena 32 DEM.

6. Hišice na Veliki planini – za 6 do 8 oseb, dve oz. tri sobe, dnevni prostor, kuhinja, sanitarije. Cena 44 DEM v tolarški protivrednosti. Termin po 8. februarju.

7. Apartmaji Kaninska vas – za 4 osebe, v celoti opremljeni, termini po 8. februarju. Cena 35 DEM v tolarški protivrednosti.

8. Apartmaji na Pokljuki – dvoposteljni in štiriposteljni z opremljeno kuhinjo, kopalnico, dnevnim prostorom. Prosti sedemdnevni termini v marcu. Cene v sezoni 24 oz. 40 DEM, zunaj sezone pa 18 oz. 30 DEM v tolarški protivrednosti. Pokličite (061) 211-415, g. Ivan Dremelj.

9. Počitniški dom v Kranjski Gori – za 20 oseb, dve- in triposteljne sobe. Prosto po 8. februarju. Cena polpenzion 19 DEM. Pokličite (064) 883-067.

Zdravilišča

1. Hišica v Termah Čatež – opremljena za 5 oseb: spalnica, dnevni prostor s kuhinjsko nišo, kopalnica. Cena 42 DEM, vključuje kopalniške karte. Termin v drugi polovici februarja.

2. Apartma v Atomskih Toplicah – opremljen za 4 osebe. Cena 42 DEM – vključuje kopalniške karte.

Morje

1. Trisobno stanovanje v Novigradu – cena 27 DEM na dan.

2. Enosobno stanovanje v Barbarigi – cena 21 DEM na dan.

1. Počitniški dom v Bohinjski Bistrici – tri- ali štiriposteljne sobe, etažni TWC, neposredno ob smučišču Kobla. Cene polnega penzion 31 DEM, polpenzion 26 DEM. Možni tri- ali sedemdnevni termini od 30. januarja do 8. februarja. Otroci do 12. leta imajo 30% popusta. Posebna ponudba za šole v naravi – možno do 40 oseb.

B. PRODAMO ALI ZAMENJAMO

1. Večji športno-rekreacijski kompleks z bazenom 19 x 25 m, dvema teniškim igriščema, gostiščem in avto kampom za 50 prikolic prodamo, vključimo v skupno delniško družbo ali damo v najem. Informacije na Atrisu.

POSEBNO OBVESTILO LASTNIKOM POČITNIŠKIH ZMOGLJIVOSTI NA HRVAŠKEM

Vse, ki bi se želeli vključiti v mešano delniško družbo na Hrvaškem s svojimi zmožljivostmi, prosimo, da nas pokličejo.

Sestanek v zvezi s temi vprašanji bo 4. februarja ob 10. uri v Domu sindikatov Ljubljana – Dalmatinova 4. Prosimo, da na ATRIS sporočite svojo udeležbo.

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: ob potrditvi rezervacije zahtevamo takojšnjo plačilo celotnega zneska. Pri odpovedi več kot 10 dni pred odhodom za že rezervirani termin zaračunamo stroške poslovanja in nastale stroške; pri krajši odpovedi zaračunamo stroške in 30% celotnega zneska. Cene veljajo le za že v celoti plačane aranžmaje, če se te ne spremenijo za več kot 10 odstotkov. Po vplačilu gostje prejmejo našo napotnico. **Prosimo za pravočasno odpoved: najmanj 10 dni pred začetkom potovanja.**

ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

Metod Zalar
direktor borze

POT DO BOGASTVA

DELAVSKA HRANILNICA, d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4 nudi od 1. 2. 1993 naprej sindikatom, društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam in privatnim osebam

Novo obrestne mere na revalorizirano osnovo
Revalorizacijska stopnja za februar 1993 znaša 3,7% mesečno, preračunano na letni nivo 61%

REALNE MESEČNE IN LETNE OBRESTNE MERE ZA TOLAR-SKE DEPOZITE SO:

	MESEČNE	LETNE
– vezava sredstev na odpoklic	2,22%–2,40%	33,13%–36,22%
– vezava sredstev nad 1 mesec	3,77%–4,08%	64,22%–69,05%
– vezava sredstev nad 2 meseca	4,08%–4,23%	69,05%–72,27%
– vezava sredstev nad 3 mesece	4,23%–4,31%	72,27%–73,88%
– vezava sredstev nad 6 mesecev	4,31%–4,45%	73,88%–77,10%
– vezava sredstev nad 12 mesecev	4,45%–4,60%	77,10%–80,32%

POSEBNA UGODNOST ZA PRIVATNE OSEBE:

Za vezavo sredstev od 31 do 90 dni:	MESEČNE	LETNE:
– do 10.000,00 SIT	4,15%	70,66%
– od 10.001,00 SIT do 50.000,00 SIT	4,23%	72,27%
– nad 50.001,00 SIT	4,31%	73,88%

KREDITNA PONUDBA:

– Kratkoročni krediti privatnim osebam: z rokom vračila 6 mes.	5,00%	90,00%
--	-------	--------

Kredite lahko dobijo delavke in delavci, člani tistih sindikatov, ki svoja sredstva varčujejo v Delavski hranilnici.

– kratkoročni krediti pravnim in drugim osebam	5,15%–5,80%	93,20%–109,30%
---	-------------	----------------

POHITITE TER VARNO NALOŽITE SVOJ PRIHRANEK ALI PA REŠITE SVOJO POTREBO PO KREDITIH. NAŠE GESLO JE KAKOVOST SO LJUDJE! NAŠ ŽIRO RAČUN JE 50101-625-7316

Dotatna pojasnila lahko dobite na sedežu Hranilnice, tel. 061 312-098, 316-881.

MAZAČI NISO LEKARNARJI

Ker se je na trgu v zadnjem času pojavilo kar nekaj podjetij, ki svoje proizvode ali storitve propagirajo pod firmo lekarnar, s čimer kupca zavajajo, saj je prepričan o kakovosti in zdravstveni ustreznosti teh sredstev in proizvodov, je zakon omejit uporabo imena lekarnar za opravljanje lekarniške dejavnosti. Ker le-to lahko opravljajo le javni zavodi in zasebni lekarnarji, je s tem dejansko prepovedano uporabljati ime lekarnar vsem podjetjem, zavodom in zasebnikom. Za prekršek zakon določa tudi denarno kazen najmanj 50.000 tolarjev.

Zasebni lekarnarji bodo lekarniško dejavnost lahko opravljali na podlagi koncesije, ki bo določila tudi območje, na katerem bodo lahko opravljali svojo dejavnost. Ker koncesijo lahko podelijo le občinski ali mestni upravni organi, bo to območje lahko le območje občine (ali njene dela), več občin ali mesto, v nobenem primeru pa ne območje republike. To seveda ne pomeni, da lekarnar ne bi mogel prodajati oziroma izdajati zdravil prebivalcem iz kateregakoli kraja v Sloveniji, temveč le, da ne bo mogel v okviru ene lekarnar organizirati prodaje oziroma izdaje v več različnih krajih.

Med kazenskimi določbami je za potrošnike zanimiva predvsem določba, da se z denarno kaznijo najmanj 50.000 tolarjev kaznuje za prekršek javni zavod ali lekarnar, ki ne opravlja dejavnosti ali stalne pripravljenosti v skladu z vrstnim redom, ki ga določijo lekarnar z medsebojnim dogovorom, sicer pa lekarniška zbornica. Enako pa se kaznuje tudi, če zdravila izdaja nepooblaščen oseba, torej oseba, ki nima visoke izobrazbe farmacevtske smeri ali strokovnega izpita (do takšnih prekrškov bo verjetno prišlo v glavnem pri le-

kararnarji v manjših krajih, ne pa v lekarnah, ki zaposlujejo večje število ljudi).

Zaključimo lahko, da nova zdravstvena zakonodaja prinaša v glavnem novosti, ki zmanjšujejo dosedanje pravice v zvezi z zdravstvenim varstvom, saj jih neposredno povezujejo s plačilom ustreznih prispevkov ter s tem uvajajo načelo zavarovanja. Na ta način pa je tudi skrb za zdravje v večji meri prenesena na posameznika, ki se bo moral bolj zavedati odgovornosti za svoje zdravje. V marsičem pa bo nov sistem pravičnejši in bolj pošten. To je seveda precej odvisno tudi od izvedbe, ki jo morajo določiti podzakonski akti Ministrstva za zdravstvo, družino in socialno varstvo, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Zdravniške zbornice Slovenije in Lekarniške zbornice. Za celovito oceno nove ureditve zdravstvenega varstva je seveda še prezgodaj, čeprav se že pojavljajo nekatere pobude in predlogi za spremembe komaj sprejetih rešitev. Prva priložnost za oceno sprejetih rešitev pa bo, ko bo državni zbor skupščine Republike Slovenije obravnaval plan zdravstvenega varstva, predvidoma v začetku tega leta.

Tone Dolčič

KAJ DELAJO

v republiških odborih

Sindikati delavcev gradbenih dejavnosti

Kaj je res in kaj ni

Prejšnji teden je radijska novica, da smo na pogajanjih za panožno kolektivno pogodbo za gradbeništvo pristali na 20-odstotno znižanje, povzročila nemir in tudi razočaranje med našimi člani. Da ne bo napetih predstavljal, danes objavljamo naš komentar in zapisnik s te seje. Na pobudo druge stranke – podpisnika panožne kolektivne pogodbe smo se predstavili vseh štirih sindikalnih predstavnikov kolektivne pogodbe in tork, 26. 1. 1993 in obravnavali njegovo pobudo. Osnovna zahteva nasprotne stranke je, da se panožna kolektivna pogodba za gradbeništvo v svojem delu prilagodi splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo. To seveda pomeni, da bi bilo treba panožno kolektivno pogodbo »znanjati« za pogobe v gradbeništvo (12 %) in se za toliko, kolikor bo usklajena nova kolektivna pogodba za gospodarstvo.

Po dokaj polemični večurni razpravi, kot piše v zapisniku, smo sprejeli naslednje sklepe:

- S 1. točko, ki določa izhodiščne bruto plače, naj se počaka do sklenitve SKP, s tem da se za specifične upoštevanje težji pogoji dela in o »višini« teh pogojev se obe strani pogajata.
- S 4. točko, ki določa eskalacijsko klavzulo, naj se prav tako počaka in prevzame eskalacijsko klavzulo iz SKP (predvidavamo takšno, kot velja za negospodarstvo).

- Glede 2. in 3. točke je bilo dogovorjeno, da bi s približevanjem tarifnih razredov in relativnih razmerij dosegli večjo primerljivost s splošno kolektivno pogodbo, vendar naj s tem ne bi omejevali podjetij, če jim sedajni sistem 12 tarifnih razredov bolj ustreza.
- Potrebno je bil popraviti relativna razmerja pri zadnjih dveh razredih, saj ta v največji meri kvartirji primerljivosti s SKP.

- Ko bodo znane spremembe splošne KP v normativnem delu, bomo sprejeli tudi normativni del panožne kolektivne pogodbe, če bodo to narekavale potrebe in da se obstajali upravni razlogi. Čimbolj je treba upoštevati maelo, da se čimmanj pripravljajo določila, ki jih vsebuje že splošna kolektivna pogodba.
- Obe pogodbeni strani soglasata, da se KPFGD odpove s 30. 4. 1993 brez odpovednega roka, če do tedaj ne bo dosežen sporazum o spremembi sklenitve KPFGD.

Predlog zavne veljati, ko ga potrdijo podpisniki KPFGD na podlagi sklepov svojih odborov. Če potrditve ne bi bilo, se šteje, da je pogodba odpovedana s 1. 2. 1993 s trimesečnim odpovednim rokom.

- V čisti pogajalni bosta pogodbeni strani dali pisne pobude za spremembe posameznih členov KPFGD, o katerih bodo tekla pogajanja. Sindikati so na seji predložili predloge nekaterih sprememb in dopolnil ter KPFGD in Predlog o vodenju pogajanj za sklenitev sprememb in dopolnil ter KPFGD, ki ga pošiljamo v prilogi.
- Sedanjajo pisno izmenjavo mnenj o posameznih problemih bosta obe stranim po potrebi še dodatno obravložili.

- Splošnavi člani! Sami se lahko pripravite, da je radijska novica plod novinarjevih prevlečin, ne pa sklepov, sprejetih na seji. Vemo, da bodo pogajanja, ki so pred nami, težka. Pred sprejemanjem sprememb kolektivne pogodbe za gradbeništvo vas bomo obvestili, da bo homno sprejeti ali ne skupi.

Sindikati državnih in družbenih organov

Državni zbor Slovenije

Vlada Republike Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

Sindikati delavcev Slovenije

sindikalni

VSE NAJBOLJŠE, RUDI!

na pravem mestu. »Mi – kot čisti gradbenici – smo zdaj bolj uboge pare ker novega investicijskega ciklusa neče in noče biti. S temom potčas presidemo h »konkretnim« stravam. »Kolektivno pogodbo izpolniti in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

na se bomo zdaj najbolj povredili lastniškemu preoblikovanju podjetja. Na seminarju v Radovljici sem se doba počutili, tako bo treba sodelavci v tem procesu, da delavci ne bomo ostali opeharjeni, in sodelavci na tečajih in stroškovni za opozoriti, da smo nekje v sedmi. Zdej gradim in slabšim. Prani, tri skupine delavcev pa imamo v Nenciji – v Ber-

4. februarja 1993

Sindikalna lista

februar 1993
SIT
2.414
1.240
691
16,60
24,607

1. Dnevnic
– cela dnevnic (nad 12 ur do vključno 24 ur odstopnosti)
– polovica dnevnic (nad 8 do 12 ur odstopnosti)
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča 2 uri po njem)

2. Kilometrini
3. Ločeno življenje
4. Penocišče se izplačuje po predloženi računi, skladno z navodilom na potnem nalogu. Če na nalogu ni drugače določeno in delavec ne predloži računa, ima pravico do povračila penocišča v višini

5. Regres za prehrano
Strokovna služba
5.120

KAJ DELAJO

nja pri pogajanjih o spremembah in dopolnitvah kolektivne pogodbe dejavnosti s predstavniki GZ Slovenije. Med drugim je bil podpisan sporazum o sodelovanju sindikatov med pogajalci s predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije, ki vsebuje določbe o skupnem nastopanju, usklajevanju mnenj in skupnem organu – pogajalski skupini. Sporazum ne posega v oblike sindikalnega delovanja. Inevnoval je bil tudi vodja pogajalske skupine in trem združenjem gospodarske zbornice – podpisnikom kolektivne pogodbe dejavnosti posredovan odgovor na pobudo z dne 29. 12. 1992 o začetku pogajanj o spremembah in dopolnitvah KP dejavnosti. Z odgovorom sindikati združenja obveščajo, da se strinjajo s pobudo za uvedbo postopka ter jih pozivajo, naj pobudo tudi obravložijo.

Predstavniki Sindikatov kovinske in elektroindustrije Slovenije

V območnih organizacijah

Dolenjska

Delavski odkup – da ali ne?

Na to in podobna vprašanja naj bi sindikalni zaupniki dobili odgovor na seminarju »Program lastniškega preoblikovanja podjetja/Praktičen primer delavskega odkupa podjetja«, ki ga bo organizirala Območna organizacija ZSSS za Dolenjsko v torek, 9. 1. 1993, v Novem mestu.

»Seminar je namenjen sindikalnim zaupnikom v podjetjih, ki se preoblikujejo po zakonu o lastniškem preoblikovanju podjetij in imajo po svoji sredstvi tudi družbeni kapitali.« Je v vabilu zapisal predsednik Igor Vizjak in podkrepi: »Posledica Zakona o lastniškem preoblikovanju ne bo samo sprememba lastniškega, temveč tudi upravljalska struktura. Gre za spremembo podjetja z družbenim kapitalom v podjetje z znanimi lastniki – takoj in naenkrat! Nikoli več ne bo tako, kot je bilo! Program lastniškega preoblikovanja je neponovljiv!«

Nabrz je bil dovolj prepričljiv. ...

Uveljavljanje razlik do denarnih nadomestil brezposelnim

Brezposelni, ki so od 16. 2. do 30. 11. 1992 prejemali denarna nadomestila za primer brezposelnosti, so po odločbi Ustavnega sodišča RS upravičeni do poročana razlike izplačanih pretnih nadomestil.

Ustavno sodišče je na predlog sveta ZSSS odpravilo štiri sklepe ministrice za delo Jožice Pahar iz let 1991 in 1992, zato so brezposelni, ki so v navedenih mesecih prejemali nadomestila za primer brezposelnosti, upravičeni do razlike. To pravico lahko upravičenci uveljavijo tako, da najkasneje v šestih mesecih po odločbi Ustavnega sodišča (19. 11. 1992) uveljavljajo svojo pobudo pri pristojnem zavodu za zaposlovanje s predložitvijo obvestila

Izhodišna plača za I. tarifni razred po Kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 33/92) za mesec januar 1993 je 23.833,00 SIT.

Izhodišna plača je izračunana na podlagi podatkov Zavoda RS za statistiko o povečanju cen življenjskih potrebščin v mesecu januarju 1993 glede na mesec december 1992 za 3,8 odstotka in eskalacijske lestvice iz 3. točke 3. člena Kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji. Za vlado RS Mirko Benedelj za sindikate Nerevka Leške

v samostojnih sindikatih

Sindikati novinarjev Slovenije

Uveljavljanje kolektivne pogodbe za poklitne novinarje

Izračuni izhodiščnih plač poklitnih novinarjev za mesec januar 1993:

Tarifni razred	Značilna opravila	Razmerje	Mesečna bruto plača za januar 93, v SIT
I.	enostavna opravila	1,00	36.401,00
VI/1	fotoreporter	2,00	72.802,00
VI/2	vestitar	2,30	83.722,00
VI/3	specializirani novinar	2,50	91.003,00
VII/1	urednik novinar	3,00	109.203,00
VII/2	komentar	3,30	120.123,00
VIII/1	urednik uređništva	3,80	138.324,00
VIII/2	urednik uređništva	4,50	163.805,00

Rast življenjskih stroškov 0,7 %
Izračun po eskalacijski klavzuli 0,7 %

V skladu z 62. členom znaša povračilo stroškov prehrane med delom za mesec januar 1993 4.933,00 SIT.

Povračila stroškov v zvezi z delom na podlagi sindikalne liste za mesec januar 1993:

1. DNEVNICE
– cela dnevnic (nad 12 ur do vključno 24 ur odstopnosti)
– polovica dnevnic (nad 8 ur do 12 ur odstopnosti)
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča 2 uri po njem)

2. KILOMETRINA
3. LOČENO ŽIVLJENJE
Strokovna služba SNS

2.326,00 SIT
1.226,00 SIT
860,00 SIT
16,60 SIT
23.706,00 SIT

PERGAM Konfederacija sindikatov

Graficarij praznuje

Graficarij Slovenije 9. februarja 1993 praznuje 125-letnico ustanovitve Društva grafičnih delavcev in Ljubljani. Teža dne so Josef Blaznik, Anton Klein, Vinko Boben, Janez Krajec, Martin Jolešek in drugi pomembni močje slovenske kulturne ustvarjalnosti in na osnovnem zboru postavili temelje grafičnega in sindikalnega gibanja na Slovenskem.

Ti zbori in njihova izročila so vidna obeležja bogate kulturne dediščine in slovenske umetnosti, vikanja v sedanjosti in prihodnost mlade slovenske države. Za PERGAMOVICE in PERGAM, strokovno sindikalno organizacijo grafičarjev, pamicarjev, založnikov, so takrat spoštljivo izrečene besede »velikosti vprašanje je velika civilizacijska ideja novega časa, ki se blizu svojih rešitev« tudi izziv in pot vztrajanja v spremembi razmer sedanjosti. Tudi zato bo, kot pravijo grafični seniorji, čudovit vonj tiskarskih barv ostal.

Cestitkam ob prazniku se pridružuje tudi uredništvo DE.

OSEBNI DOPIS

DE KANAL

Neverjetne zgodbe

Čarobne iluzije, neverjetna zgodba o ljubezni med psom in gepardom, hitrostno čarjanje, potem spet dve zgodbi iz življenjskega sveta o divjih gosih in kondorjih, atraktivno jedranje na skaklju, res neverjetna zgodba o pianistu s šestimi prsti, o slikarju, ki slika na dukterno glavo, če se razazadje je še ena shujša zgodba o čaroh... Vse to, so le utrinki iz res Neverjetnih zgodbi, ki si jih boste lahko ogledali v tork, 9. februarja ob 20:40 na prvem programu TVS.

Pridruzte se Neverjetnim zgodbam in voditeljici Evi Lončički. Boste videli, da vam ne bo žal!

Do zadnjega diha

Televizija Slovenija začeta 9. februarja cikel devetih filmov francoskega novovalovca Jemna Luca Godarda. Za uvod vam bo zavrtela filmov prvenec iz leta 1969 z naslovom Do zadnjega diha, nato pa se bodo filmi vrstili po temle vrstnem redu: Mali vojak, Karabinjerji, Živeti svoje življenje, Nori Pierrot, Made in USA, Weekend in Ime Carmen, Cikel bo zaključil Detektiv, ki ga je Godard posnel leta 1965.

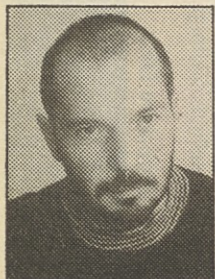
Gre za nadaljevanje ponedeljkovega termina Ciklus filmov znanih režiserjev in ustvarjalcev, ki bo poslej na sporedu do torkih večerov in utrugem programu, pomenjalji pa ga bodo v Filmskih popoldnevih ob sredah na TVS 1.

OSSEBNI DOPIS

zagotavlja le demar za plačilo storičev v vrtilih in sool-alnem varstvu, za matenialne stroške osnovnih šol, za plače in materialne stroške medobčinskem inšpektoratu in za sodnika za prekrške. Delavcem in funkcionarjem, ki se prav tako financirajo iz občinskega proračuna, pa zakon napove, da je zajamčene osebe dobhot.

»Vprašanje je bilo še toliko bolj na mestu, ker je bilo veliko kušljanje in ughibanje bo, če nas bo doletela najbli črna varianta, nam je v naslednjem priporočilo.« Je poudarila na redovata Metka Ban Pajter, fotografiranj, rekoč: »Kar op. a, pa smo na cel našega

Praviloma, da je ob skupščinski vodstvo v tej situaciji, ker so pač prvi tak primer v Sloveniji. »Vendar mi ni mogoče, da je do tega prišlo.« Je poudarila na koncu, v isti sapi pa zavrnila redovata Metka Ban Pajter, fotografiranj, rekoč: »Kar op. a, pa smo na cel našega

Piše: Franci Križanič

Na rob koalicijskih pogodb

Januarja 1993 smo v Sloveniji dobili t.i. »veliko koalicio«. Programski izhodišča, zapisana v obeh koalicijskih pogodbah ter priloženih programskih nalogah vlade, nakazujejo, da bo na tak način moč izvesti učinkovito in trajno deindeksacijo dohodkov in cen, privatizacijo dosedanjega družbenega premoženja ter vključitev v tisto od mednarodnih gospodarskih skupnosti (ali pa vsaj območij proste trgovine, kot na primer EFTA), ki nas bo pač želela sprejeti. Tako bomo v Sloveniji postavili trajne temelje stabilnemu tržnemu gospodarstvu majhne v svet odprte države, povrnilo stabilno gospodarsko rast in zagotovili blaginjo našemu prebivalstvu. To so brez dvoma cilji, skupni vsem trem najpomembnejšim partnerjem velike koalicije, od doseganja teh ciljev pa bo odvisen tudi njihov ugled in volilni rezultati v prihodnje.

Vprašanje družbenega soglasja oziroma tega, koliko smo Slovenci sposobni »držati skupaj«, da opravimo z gospodarskim zastojem in si povrnemo blaginjo, je najbolj povezano z odpravo indeksacije. O tem, kam indeksacija vodi in kako jo je teoretično moč odpraviti, sem na straneh DE preliel že precej črnila. Programske točke v obeh pogodbah sedanje velike koalicije omogočajo konsenz med slovensko levico in desnico, vprašanje pa je, kakšen odnos bodo do tega konsenza (njegova posledica bo verjetno zakon, ki bo indeksacijo prepovedoval) zavzeli sindikati, združna združenja in gospodarska zbornica. Z vidika zaposlenih in njihovih sindikatov je deindeksacija smiselna, če je uvedena ob protinflacijski monetarni politiki (sicer gre le za prelivanje sredstev od delavcev k državi), če delavcem omogoča sodelovanje pri delitvi dobička (sicer gre za prelivanje sredstev od delavcev k lastnikom podjetij, pri družbenih podjetjih pa zopet k državi) in če imajo zagotovila, da življenjski standard tudi v začetnem obdobju (pred rastjo gospodarske dejavnosti, dobičkov ter zaposlenosti – kar vse omogoča uspešno izvedena deindeksacija) ne bo upadel preko določene mere. Za slednje je v zakonu o deindeksaciji potrebna določitev »jezu«, t.j. odstotka inflacije, po kateri se plače zopet indeksirajo, projekt ugotovi kot neuspešen, odpravijo napake, ki so do porasta cen privedle, deindeksacija pa ponovi.

V naših razmerah lahko sindikati podpora zakonu o deindeksaciji vežejo tudi na večje ugodnosti pri delavskem odkupu podjetij (zlasti večji popust, manjši začetni polog in daljše obdobje odplačevanja). Velik delež pokojninskega in razvojnega sklada v veljavnem zakonu o privatizaciji, ki vodi v bistvu k nacionalizaciji oziroma državni kraji delavskega premoženja, je verjetno bolj posledica premišljenosti in uradniškega načina razmišljanja ožjega kroga piscev zakona, kot pa temeljnih programskih usmeritev katere koli od največjih treh strank v sedanji vladni koaliciji. Interesi upravičencev do nacionaliziranega premoženja po drugi svetovni vojni in interesi tistih, ki so akumulirali premoženje v času samoupravnega socializma, si ne nasprotujejo.

Problem, ki ga mora in ga, upajmo, z veliko vladno koalicio tudi bo rešila slovenska ekonomska politika, je zagotovitev zadostnega povpraševanja za izkoristek že obstoječih in smiselnost graditve novih gospodarskih zmogljivosti. Ustrezna deindeksacija in privatizacija bosta to samo omogočali. Upoštevati moramo, da bodo v primeru zgrešene gospodarske politike rast inflacije, upad standarda, proizvodnje in zaposlenosti ob privatizaciji in odpravi indeksacije še večji, kot bi bili pri bolj togem obnašanju podjetij v družbeni lasti ter pri hitrem prilagajanju plač, obresti in cen neobvladani inflaciji. Pri pospeševanju gospodarske rasti bo morala slovenska ekonomska politika končno odpraviti problem prenizkega tolarskega tečaja konvertibilnih valut, zaradi katerega se izvozno naravnano slovensko gospodarstvo ne more, brez velikega krčenja dejavnosti, preusmeriti iz jugoslovanskega in vzhodnoevropskega na zahodnoevropski, ameriški, srednje- in daljnookazijski trg. Tržno ravnovesje med ponudbo in povpraševanjem po konvertibilnih valutah je vzpostavljeno ob prenizki tolarski ceni teh deviz ali previsokih plačah, obrestih, najemninah, materialnih in drugih stroških slovenskih podjetij. Problem je moč do neke mere blažiti z državnimi nakupi deviz (in s tem povečevanjem njihove cene), naprej pa z odpravljanjem carin ter drugih uvoznih omejitev (in s tem krepitvijo povpraševanja po uvozu in devizah ter povečevanjem njihove tolarske cene). Takšne ukrepe mora spremljati rast davkov ali primanjkljaja državnega proračuna (zaradi nižjih dohodkov države od odpravi carin), pa tudi rast obrestnih mer (zaradi potrebne konkurenčne donosnosti prihrankov v tolarjih). Če uspe državi vstopiti v mednarodno gospodarsko integracijo, so težave ustrezno manjše, saj se z odpravo carinskih in drugih omejitev pri državah naših trgovinskih partnerjev okrepi donosnost slovenskega izvoza, s tem pa se tudi obseg produkcije ob dani vrednosti tolarja poveča še znatno bolj kot pri enostranskem odpiranju države.

Pri presoji, ali in koliko bodo doseženi omenjeni cilji, ki jih je moč slutiti iz podpisanih koalicijskih pogodb, je treba upoštevati, da bo leto 1993 za slovensko odpiranje v zahodnoevropski gospodarski prostor zelo neugodno. Po zadnjih podatkih, objavljenih v londonski reviji »The Economist« se industrijska produkcija pri naših najpomembnejših trgovinskih partnerjih (Nemčiji in Italiji) zelo hitro zmanjšuje, kar bo negativno vplivalo tudi na povpraševanje po uvozu blaga in storitev iz Slovenije ter na možnost hitrega doseganja gospodarskega ravnotežja z rastjo produkcije, povečevanjem zaposlenosti in blaginje v naši državi.

Dr. Emil Rojč

Kariera kot spreminjanje Podjetništvo in razvoj kadrov

Priročnik je izšel pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.
Gena priročnika je 850 SIT.

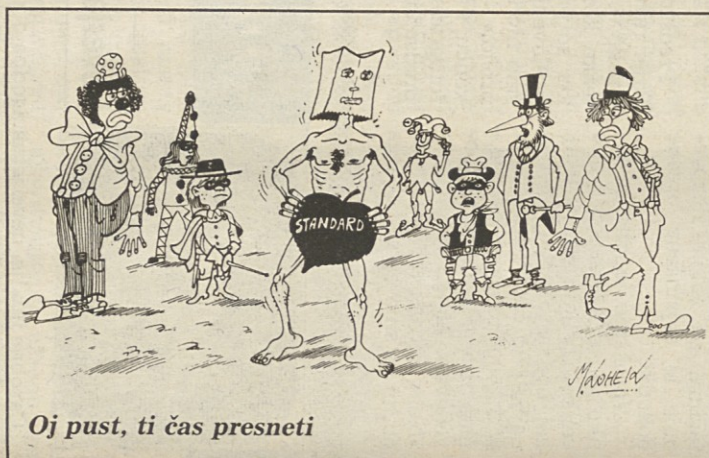
POSLOVNA KATEDRA IN IZOBRAŽEVANJE

Ekonomska poslovna fakulteta in Inštitut za gospodarsko pravo na tej fakulteti Univerze v Mariboru, Območna gospodarska zbornica Maribor in GEMAG, podjetje za gospodarsko svetovanje iz Maribora, so lani zastavili projekt Poslovne katedre. Gre za program kontinuiranega usposabljanja in strokovnega sodelovanja s poslovnimi in strokovnimi delavci v gospodarstvu. Lani so za 47 članov Poslovne katedre organizirali dva seminarja in pet rednih srečanj, na katerih so obravnavali dvajset različnih tem, oktobra pa so o tem pripravili zbornik prispevkov, v katerem so objavljeni povzetki najzanimivejših tem s srečanj Poslovne katedre.

Glede na pozitivne ocene takega načina pomoči gospodarstvom organizacijam v Podravju bo Poslovna katedra nadaljevala delo tudi letos. Predvsem bo organizirala tradicionalna ponedeljkova srečanja na Ekonomsko poslovni fakulteti. Na teh bodo strokovnjaki s področja ekonomije, organizacije in prava predstavili tri osnovne teme: vprašanje lastninjenja, kjer bodo podjetjem skušali strokovno čim bolj pomagati, saj bo to povezano tudi z zakonom o gospodarskih družbah,

drugi del bo finančno računovodski del te zakonodaje, temu pa bodo dodali še pogodbene odnose s tujino. Pričakovano je namreč tudi zakon o tujih vlaganjih, zato bodo podjetja tudi na tem področju potrebovala pomoč. V programu Poslovne katedre so vključeni tudi seminarji in posveti, pisni odgovori na vprašanja članov Poslovne katedre, javne tribune in podobno. Za to leto je predvideno deset srečanj Poslovne katedre, po predlogih slušateljev pa bodo uvedli tudi nekatere novosti. Novost bo predvsem to, da bodo poleg strokovnjakov pri predstavitvi posameznih tem sodelovali tudi menedžerji iz gospodarskih družb. V zvezi s tem bodo pripravili tudi predstavitve projektov in njihovo uresničevanje v podjetjih v Podravju in širše v Sloveniji, obenem bodo slušatelje seznanili tudi z dosežki in izkušnjami v tujini.

B. G.

Oj pust, ti čas presneti

NAJBOLJE KAŽE SLOVENIJI

Zdaj je že jasno, da nekdanje SFRJ ne bo nikoli več. Ne le zaradi vojne, ki jo je dokončno razkrojila, tudi zato, ker postaja sleherna republika »svet zase«. Po oceni gospodarskih analitikov postaja tako Slovenija država razpršenega večstrankarstva, Hrvaška nacionalna država, v kateri prevladuje ena stranka, Srbija in Črna gora oz. ZRJ je Miloševićeva diktatura, BiH je država, ki je ni, Makedonija pa država krhkega parlamentarizma in majavih koalicij. Tuji kapital se je do zdaj nekoliko »sprehodil« le do Slovenije, medtem ko je iz vseh drugih držav že zdavnaj pobegnili.

Po mesečni stopnji inflacije (v lanskem decembru) je Slovenija »poseben svet« z le 1,1-odstotno rastjo cen, Makedonija in Hrvaška sta imeli 30-odstotno inflacijo, Srbija 60, v BiH pa statistika o njej sploh ni smiselna. Stopnja brezposelnosti znaša v Sloveniji (evropskih) 11 odstotkov, na Hrvaškem 17, v Makedoniji 25, v ZRJ pa 57 odstotkov. Slovenski bruto proizvod je bil lani prvič v zgodovini večji

od hrvaškega in skoraj enak srbsko-črnogorskemu.

Slovenija je prva med petimi naslednicami po izvozu (okoli 4,5 milijarde dolarjev), stopnji produktivnosti, razvosti tržnih ustanov... Črna borza je najbolj razvita v ZRJ.

Da je nekdanja Jugoslavija danes »nekaj povsem ločenih svetov«, najbolj plastično prikazujejo razlike v realnih plačah: v Sloveniji znaša 650 mark mesečno, na Hrvaškem okoli 110, v Srbiji 80, v Makedoniji 60, v BiH od 5 do 30 mark. Ne le to.

V Sloveniji imamo skoraj konvertibilni tolar, na Hrvaškem pa velja, kot časna valuta, hrvaški dinar – bon finančnega ministrstva – in nemška marka kot glavna valuta za vse pomembnejše kupčije.

Na območju Republike Hrvaške, ki je pod srbsko okupacijo ali pod Unproforjem, so v veljavi propadli dinarji t.i. Krajine, vse bolj iskan pa je ameriški dolar. V ZRJ uradno obstaja novi jugoslovanski dinar kot valuta, ki je podvržena hiperinflaciji, pa tudi ostra valutna konkurenca dolarja, marke, forinta, leva in drahme. V BiH se srečujejo srbski dinarji t.i. Republike Srbske, novi jugoslovanski dinarji, hrvaški dinarji, bosanski boni, marke, dolarji, francoski franki, za plačilno sredstvo pa uporabljajo tudi zlato in tobak. Makedoniji formalno vlada makedonski denar kot časna valuta v kombinaciji z grško drahmo, bolgarskim levom, nemško

marko in Unproforjevimi dolarji.

Med družbo nekdanjih jugoslovanskih republik torej še najbolj kaže Sloveniji.

Z vstopom v Mednarodni denarni sklad (IMF) in s tem povezano mednarodno finančno osamosvojitvijo je Slovenija tudi formalno postala finančno priznana in samostojna država. Kot takšna se lahko s svojimi mednarodnimi upniki (mednje štejemo zasebne komercialne banke, države članice Pariškega kluba in mednarodne finančne organizacije) zdaj lahko samostojno dogovarja, kdaj in kako bo odplačala svoje dolge in svoj delež t.i. skupnih dolgov bivše federacije.

Prvih je za okrog 1,7 milijarde USD, drugih za okoli 3,1 milijarde USD, slovenski delež v njih pa naj bi znašal okoli 600 milijonov USD. Končna vsota, ki jo bomo odplačali, pa bo še predmet pogajanj in jugoslovanskega nasledstva. S tem, ko se bo Slovenija kot članica IMF lahko začela samo dogovarjati o odplačilu preteklih dolgov, bo kot država dobila tudi novo, ugodnejšo vlogo v mednarodnih finančnih krogih. Kot kaže za zdaj, se bodo najprej začela pogajanja z mednarodnim koordinacijskim komitejem zasebnih bank upnic pod vodstvom ameriške bančne velikanke Chemical Bank, nastale po združitvi bank Chemical in Manufacturers Hanover. Te banke so se že po decembrski odločitvi IMF o posebnem načinu včlanjevanja novih držav, ki so nastale iz

Piše: Janez Kopač

Proračun niso le številke

Nova Drnovškova vlada si je že z uvodnim referatom novega mandatarja približno zakoličila svojo ekonomsko politiko za prihodnja tri leta. V načrtu vlade je namreč znižanje deleža javne porabe v bruto domačem proizvodu iz lanskih 46,7 odstotka na 44,5 odstotkov. Razlika morda ni očitna, toda takšno znižanje ob predvideni rasti BDP bo zahtevalo izjemno velike napore pri brzdanju raznih zahtev, od tistih po višjih ali vsaj enakih plačah, do protestov proti zmanjševanju socialnih pravic. Najtežji del politike je namreč jemanje že pridobljenih privilegijev ali pravic.

Zato je letos prvič predvidena tudi obravnava tako imenovanega proračunskega memoranduma, ki naj bi ga državni zbor obravnaval sočasno s proračunom. V slovenskem parlamentu je doslej razsajala kronična bolezen hitre pozabljenosti. Kakor hitro je bila na dnevnem redu razprava o kakem zakonu, ki je opredeljeval posamezne pravice, so vsi hoteli nove pravice, ko je bil govor o zakonu z obveznostmi (npr. o kakšnem davku), so vsi hoteli manj. Obe razpravi se lahko združita le ob proračunu, in če je ta priložnost zamujena, je treba čakati še eno leto. Letos pa naj bi razpravljali o obojem ob že omejenem proračunskem memorandumu. Ta akt, o katerem naj bi se glasovalo, prav tako sočasno s proračunom bo obveza vladajoče koalicije v državnem zboru, s katero naj bi vnaprej obljubili, kateri zakon in kako naj bi ga spremenili. Gre seveda za zakone, ki opredeljujejo posamezne pravice. Kje vse so zapisane pravice? Najprej seveda so to pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pa pravice iz zakona o zdravstvenem varstvu, o plačah delavcev v državni upravi, o sanaciji železarn, o razvoju malega gospodarstva, o demografsko ogroženih in manj razvitih področjih, o plačah sodnikov ustavnega sodišča itd. itd., vse do zakona o obrambi pred točo. Pravzaprav večina zakonov opredeljuje kake pravice. Seveda je nemogoče spreminjati vse ali veliko zakonov na hitro.

Proračunski memorandum naj bi odbral nekaj najpomembnejših in še kakšnega, ki dobesedno štrli zaradi nesmislov (morda bi se v to zadnjo kategorijo lahko uvrstil prav zakon o obrambi pred točo). S proračunskim memorandumom naj bi parlament, ki se je v preteklosti opotekal od zakona do zakona, začel voditi konsistentno tekočo ekonomsko politiko. Tekoče ekonomske politike ne more voditi le vlada, včasih je treba v parlamentu spremeniti tudi kak zakon. Če ga ne bo potem podrl državni svet.

RECEPT ZA ODNOS LASTNIK-SINDIKAT

Lastnik Donita, Sklad za razvoj, je potem, ko je sindikat v podjetju 25. januarja zagrozil s splošno stavko, 29. januarja le izplačal decembrske plače in pristal na pogovore o pogojih za vzpostavitev socialnega miru v podjetju. Pogovori se bodo začeli sredi februarja, ko bo lastnik delavcem oziroma sindikatu v Donitu predstavil svoje videnje socialnega miru v podjetju. Sindikat je svoje poglede na pogoje, pod katerimi je pripravljen skleniti pakt z lastnikom, že predstavil, vendar o tem kasneje.

Z dogodki v Donitu se v našem časopisu ukvarjamo že mesec dni in se še bomo, saj se napovedujejo novi. Ne le pogovori o sporazumu med sindikatom in lastnikom. Tretjega februarja je sindikat Donita uspel priti do ministrice za delo Jožice Puharjeve (žal smo to številko časopisa zaključili pred tem dogodkom, zato o njem ne moremo poročati). Govorili so o vlogi ministrstva pri razreševanju socialnih vprašanj zaposlenih v Donitu (oziroma - bodočih nezaposlenih). S to tovarno se ukvarjamo podrobneje predvsem zato, ker se nam zdi, da sindikat tu ustvarja nekakšen nov odnos do lastnika po-

djetja, odnos, ki bi lahko drugim podjetjem v podobnem položaju, v kakršnem je Donit, služil kot možni kašipot za njihovo ravnanje.

O zapletu z grožnjo s stavko smo pisali v prejšnji številki DE. Sindikat je z njo zagrozil, ker ni nič kazalo, da bodo decembrske plače izplačane še v januarju in ker se za pogovore o socialnem paktu lastnik že več kakor mesec dni ni nič zmenil. Predsednik upravnega odbora Donita Borut Kuharič je potem obljubil, da bodo plače, takšne, kot so bile zadnje mesece, se pravi 70 odstotkov po panožni kolektivni pogodbi in 10 odst-

sotkov v zadolžnicah, izplačali 29. januarja. Obljubil je tudi pogovor o socialnem miru.

O razpletu smo se pogovarjali s predsednikom Donitovega sindikata Gorazdom Balto. Povedal je, da je sindikat končno dobil lastnikovo garancijo glede izplačil plač na določen dan in zagotovilo o začetku pogovorov o socialnem miru. S Skladom se je sindikat dogovoril, da bodo roke za izplačila plač krajšali, dokler ne bodo dosegli datuma iz podjetniške kolektivne pogodbe, to pa je 15. dan v mesecu.

»Tokrat nismo hoteli prenapenjati vprašanja izplačila, saj smo verjeli Kuhariču, da boljše možnosti ni bilo. Plače so nam tokrat prvič izplačali iz prilivov, ne pa s prodajo izvoznih dokumentov,« je dejal Gorazd Balta in pojasnil, kaj je prodaja izvoznega do-

kumenta. Podjetje, ki izvozi izdelek, pa nima »časa« čakati na plačilo iz tujine v zakonitem roku, kar traja pogosto tudi do 90 dni, proda izvozni dokument drugi firmi, ki ima dovolj sredstev, da na plačilo lahko počaka. Seveda iztržek

Gorazd Balta, predsednik sindikata v Donitu

za prvo firmo ni tolikšen, kot če bi čakala sama...

Kaj pomeni za sindikat pogovor o sindikalnem paktu?

»Za nas to pomeni, da bomo uveljavljali določila iz podjetniške kolektivne pogodbe glede plač ter zadolžnice za neizplačane osebne dohodke iz leta 1991 in lanskega leta, zraven pa seveda tudi še izpolnitev nekaterih drugih sindikalnih »želja«. Na primer: radi bi uredili nekatere počitniške kapacitete, saj menimo, da bi jih bilo korištenje uporabiti kot prodati. Radi bi se pogovorili tudi o zdravstveni preventivi v podjetju, kot smo jo že imeli (zobno in obratno ambulantno) in še nekaj drugih malenkosti.«

Na našo pripombo, da je Sklad že povedal, da se lahko drži le svojih splošnih pravil, kar se tiče plač (in zadolžnic), se pravi da lahko ponudi 70 odstotkov plače iz panožne kolektivne pogodbe in 10 odstotkov v zadolžnicah, je

Balta odgovoril, da sindikatu ne gre zgolj za povečanje plač, ampak za dogovor o razmerah, po katerih naj bi se plače skladno z rezultati sanacije približevale zneskom, zapisanim v podjetniški kolektivni pogodbi.

»Zdaj, ko se položaj Donita izboljšuje, ko se je začelo premikati, čeprav po našem mnenju še vedno ne dovolj, da bi lahko trdno računali na uspeh sanacije, v sindikatu menimo, da se lahko začnemo pogovarjati tudi o plačah,« je zaključil pogovor Balta. »Kajpak ne vztrajamo na polnih plačah iz naše kolektivne pogodbe, saj smo v sanaciji. Toda: želimo 80 odstotkov naše podjetniške KP in dogovor o merilih, po katerih bi lahko presodili, tako mi kot lastnik, kdaj je glede na rezultate sanacije možno približevanje polnim plačam po kolektivni pogodbi.«

Boris Rugelj, Slika: Sašo Bernardi

V ROGAŠKI ŠE VEDNO TRDNO V SEDLU

Darko Bizjak, predsednik Zdravilišča Rogaška Slatina, je minuli petek znova dokazal, da je mož beseda. Pred časom je namreč obljubil, da se bo prvi in pred očmi javnosti okopal v termalni vodi, seveda, če bo kaj sreče pri vrtnjanju. In to pot sreče zares ni manjkalo. Po nekaj mesecih vztrajnega vrtnja ob vrtcu in ulici XIV. divizije je na dan privrela prav taka voda, kakršno v Rogaški potrebujejo, da bodo svojo ponudbo še popestrili in napravili svoj kraj še bolj mikaven. Kajpak je dragoceno odkritje povzročilo veliko veselja. Termalna voda ima nekaj več kot 80 stopinj in toliko jo je, da bo z njo moč početi vse mogoče.

Skratka, kljub turobnemu in vetrovnemu zimskemu dnevu se direktor Bizjak ni premislil. Pred množico radovednežev in novinarjev je nekaj minut čofotal v polni kadi vroče termalne vode, ki prinaša kraju nove, zelo zanimive razvojne možnosti.

Več kot razveseljiv januar

Sicer pa v Rogaški Slatini v letošnje leto niso zajadrali z velikim optimizmom le zaradi razveseljivega odkritja. Dobro so tudi delali, bolje kot kdajkoli.

»Januarja smo imeli v povprečju po 800 gostov dnevno, kar je za nas več kot razveseljivo,« nam je povedal Darko Bizjak. »Januar je običajno bolj slab mesec, zato smo letošnjega rekorda še toliko bolj veseli. Težav s plačevanjem obveznosti ni več, ostalo nam je celo 300 tisoč mark čistega dohodka. Ni kaj,

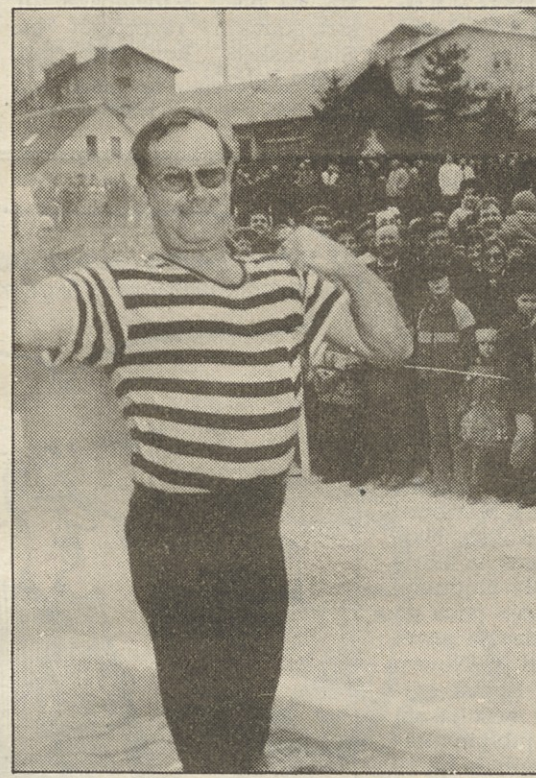
dober, zelo dober start v novo turistično sezono, od katere si vsekakor veliko obetamo...«

Optimizem je razumljiv, saj sta bili minuli dve leti za naše turistično gospodarstvo zelo sušni. V Rogaški pa so krizo občutili še toliko bolj, ker so prav v zadnjih letih vložili v svoj razvoj precej milijonov mark. Naložbe pa se niso obrestovale niti približno tako, kot so v zdravilišču načrtovali, saj je vojna vihra na Balkanu prestrašila celo tiste, ki so Rogaški zvesti že desetletja. In kjer ni gostov, ni ne dela ne dohodka.

»Ne glede na dve zelo sušni leti pa v Rogaški nismo nikogar odpustili,« poudarja Darko Bizjak. »To še ni bilo potrebno. Morali pa smo se odpovedati lepim plačam. Za tri mesece smo jih prepolovili. Povprečni osebni dohodek je zdaj nekaj več kot 30 tisočakov. Vem, da je to malo, toda to je, kot že rečeno, le začasen ukrep. Poleg tega, da si režemo tanjši kos kruha, smo omejili vlaganja in zmanjšali stroške, prav posebno pozornost pa smo posvetili trgu. Zelo se trudimo, da bi znova privabili goste. Žal pa tudi v tem primeru ni vse v naših rokah. Dokler na Balkanu ne bo miru, se bo turističnemu gospodarstvu slabo pisalo...«

V Rogaški sicer poudarjajo, da so trdno v sedlu, obenem pa priznavajo, da bi bilo koristno, če bi bili »cepljeni« proti prevelikemu optimizmu. Ne skrivajo namreč, da so jih objektivne težave, to je pomanjkanje gostov, našle nekoliko nepripravljene. Niso računali, da se velike naložbe v ponudbo ne bodo dovolj hitro obrestovale in da bi bilo moč z boljšo organiza-

cijo dela oziroma z manj ljudmi napraviti prav toliko, ali še več, kot doslej. Zato so se v Rogaški odločili, da se bodo temeljito zamislili nad svojim dosedanjim poslovanjem in še bolj visoko zavihali rokave. K načrtovanju svoje nadaljnje poti so priteg-

Darko Bizjak, direktor Zdravilišča Rogaška Slatina, je bil tudi to pot mož beseda. Kljub zimi je na prostem pogumno stopil v kadi vročo termalno vodo in za številne radovedneže napel svoje mišice, kot jih napejajo tudi ves kolektiv zdravilišča, da bo kar najhitreje zajadral v prijaznejše čase... A. U.

nili poleg vseh svojih tudi druge slovenske strokovnjake za organizacijo dela in razvojni program.

Graditi predvsem na naravnem viru

Med tistimi, ki predstavnikom Zdravilišča Rogaška Slatina svetujejo, kaj in kako vnaprej, je tudi Igor Triller, direktor podjetja Revital. Njegova poglavitna misel je, da ima zdravilišče še zelo zelo lepo prihodnost, da pa mora svoj razvoj in sloves graditi predvsem na svojem naravnem viru in kajpak na visoki kakovosti ponudbe. Na tako visoki, da se bo zdravilišče uvrstilo med deset najbolj znamenitih naravnih zdravilišč v Evropi.

»Težave, s katerimi se spopada Rogaška, niso ob izgubi tradicionalnih trgov, padcu kupne moči, ode-ruških obrestih in sorazmerno dragi državi prav nič presenetljive. Sam sem globoko prepričan, da ima zdravilišče svetlo in bogato prihodnost. Treba pa bo marsikaj spremeniti. Sezona mora biti dolga 365 dni, gostom pa bo treba ponuditi še več kot doslej. Toliko, da bodo dnevno porabili namesto dosedanjih 100 mark vsaj 150. Dobiček zdravilišča naj bi se povečal na 75 milijonov mark letno, kar naj bi predstavljalo 10 odstotkov celotnega prometa. Vse to bo izvedljivo, če se bo spremenila miselnost ljudi, da ne gre vsega graditi le na hotelirstvu in turizmu, temveč predvsem in v prvi vrsti na naravnem viru Rogaške. Ta je najmočnejša karta kraja in zdravilišča. In prav to primerjalno prednost je treba doobra izkoristiti in na njej graditi prihodnost...« je prepričan Igor Triller.

To, da so že sestavljeni spiski odvečnih delavcev, je Triller odločno zanikal. Meni pa, da je ob sedanjem obsegu dela vsekakor preveč zaposlenih. Zato bodo potrebne prekvalifikacije. Sicer pa so sedaj, ko so privrtali do dragocene termalne vode, v Rogaški polni načrtov. Med drugim bodo prav kmalu zgradili sodoben kopalniški center in poleg še marsikaj drugega, tako da bo kruha v tem kraju dovolj. Zdravilišče bo v dveh, treh letih zanesljivo potrebovalo še več delavcev, kot jih sedaj.

Besedilo in slika: Andrej Ulaga

ODPRTO PISMO »PERGAMA« OBLASTI

Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam in zaposleni v tovarni celuloze Videm Krško so skupaj napisali odprto pismo najvidnejšim predstavnikom slovenske oblasti (predsednikom državnega zbora, državnega sveta, vlade ter ministru za gospodarske dejavnosti), v katerem jih pozivajo, naj spremenijo politiko do industrije celuloze in papirja in naj zlasti vlada sodeluje tudi finančno pri nadaljnji sanaciji papirne industrije, posebej še Vidma Krško. V šestih točkah odprtega pisma terjajo, naj državni zbor nemudoma obravnava problematiko celulozne in papirne industrije ter zahteva od vlade, da opredeli pomen te industrije v okviru nacionalnega interesa in v tem okviru tudi položaj Vidma, Goričan in drugih papirnic. Vlada naj tudi čimprej sprejme sanacijski program in koncept razvoja Vidma ter pripravi ustrezne zakone, s katerimi naj na podoben način, kot je storila pri sanaciji železarn, omogoči sanacijo Vidma. Se pravi, republika naj jamči za obveznice, ki bi bile izdane za sanacijo Vidma in za posojila za trajna obratna sredstva.

Vlada naj tudi izdela režim postopnega prilagajanja ekološkimi standardom in način njegovega financiranja. Od Sklada za razvoj in od upnikov Vidma pa naj vlada zahteva, da do sprejema sanacijskega programa in zakonov o izvedbi sanacije na dolgoročnih osnovah zagotavljajo sredstva, potrebna za nemoteno delovanje Vidma, predvsem celuloze. In končno, vlada naj prouči možnost za enak ali podoben način sanacije tudi v Tovarni celuloze in papirja Goričane.

V krajišču obrazložiti svojih zahtev Pergam navaja, da je nujno, da vlada čimprej opredeli proizvodnje, ki sodijo v okvir prednostnih nacionalnih interesov, še posebej zato, ker smo v procesu lastniškega preoblikovanja. To so proizvodnje, ki slonijo na izrabi domačih virov. Mednje sodi tudi papirna in celulozna industrija, ki ima celo obnovljive domače vire. Ker pa vlada doslej ni pripravila ustreznih gospodarske politike do takih dejavnosti, je papirna industrija Slovenije v krizi in bo njena sanacija presešla možnosti posameznih investitorjev ali celo upnikov. Ta dejavnost je kapitalso

intenzivna in potrebuje za sanacijo znatna dolgoročna zagotovljena sredstva. Pergam nadalje očita Skladu za razvoj, ki je lastnik Vidma, in upnikom nepravilno vodenje poslovne politike (na primer nedavni izklop energije) in zato terja odločen vladni poseg. Vključitev vlade v sanacijo Vidma (in Goričan, op.p.) terjajo tudi ekološke težave. Tovrstna proizvodnja je za okolje ekološko obremenjujoča, sanacija pa terja daljše časovno obdobje in znatna finančna sredstva. Pergam še opozarja, da ni mogoče pričakovati, da bi se brez izpolnitve njegovih zahtev v sanacijo vključili nekateri investitorji, ki so že namignili, da bi prevzeli proizvodnjo celuloze ob uvodoma naštetih izpolnjenih pogojih.

Na koncu odprtega pisma Konfederacija Pergam ter zaposleni Vidma in tudi Goričan poudarjajo, da niso pripravljene prevzeti odgovornosti za morebitne posledice, kajti »negotovost, ogroženost in potrpežljivost zaposlenih zaradi prepočasnega razreševanja težav so na mejni točki znosnega.«

Povzel: B. R.

NOVO - PRED IZIDOM - NOVO - PRED

Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij in sindikati

Avtor obrazložitve je Gregor Miklič.

Cena 490 SIT.

Naročila pošljite na naslov: ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni: 321-255, 110-033, 313-942 in 311-956. Telefaks 061-311-956.

IZIDOM - NOVO - PRED IZIDOM - NOVO

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo ... izvod(ov) brošure ZAKON O LASTNINSKEM PREOBLIKOVANJU PODJETIJ IN SINDIKATI.

Naročeno nam pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. naročnik bom poravnal po povzetju.

Naročeno, dne: Žig Podpis naročnika

Naročilnica

Socialne razmere v luči števil

ČE NI DELA, NI JELA

O hudi gospodarski in socialni krizi, ki jo preživlja Slovenija, povedo veliko več kot naši ekonomisti ali poslanci – najnovejši statistični podatki. Vseh ni možno prebrati v enem viru, saj jih zbirajo različne ustanove, vsi pa napovedujejo vročo politično jesen – če ne bo kje zavrelo že prej.

VSE VEČ UPOKOJENCEV – V Sloveniji je 760.068 aktivnih zavarovancev in že 445.202 upokojencev. Vojaških upokojencev je 4.753, uživalec pokojnin, uveljavljenih v drugih republikah nekdanje SFRJ pa 735. Število upokojencev se je v prvih petih mesecih letos povečalo za 3,2 odstotka; najbolj je naraslo število starostnih upokojencev. Razmerje med upokojenci in zavarovanci je 1:1,77, kar pomeni 566 upokojencev na tisoč zavarovancev, povprečna pokojnina v prvih petih mesecih pa je znašala le še 77 odstotkov povprečne plače.

VSE VEČ NEZAPOSLENIH – Na zavodih za zaposlovanje je bilo ob koncu maja prijavljenih 95.804 »iskalcev zaposlitve«. Od januarja do maja se je število brezposelnih povečalo za 1.739 oseb ali za 1,9 odstotka. Razloge za upadanje števila iskalcev zaposlitve v tem mesecu je po mnenju nekaterih strokovnjakov Zavoda za zaposlovanje RS moč pripisati moratoriju na stečaje in vplivu sezonskega zaposlovanja. Med iskanci zaposlitve je bilo ob koncu maja 41.809 ali 43,6 odstotka žensk, 17.054 ali 17,8 odstotka iskalcev prve zaposlitve, 37.876 ali 39,5 odstotka iskalcev dela v starosti do 26 let, 17.014 ali 17,8 odstotka iskalcev dela zaradi stečaja in 8.302 ali 8,7 odstotka odpuščenih delavcev, ki so postali trajni presežek. V ljubljanskih in okoliških občinah je bilo maja registriranih 28.613 brezposelnih. Na drugih območjih, razen v mariborski in novomeški občini, je število iskalcev zaposlitve upadlo. V mariborski se je brezposelnost povečala za 2 odstotka, v novomeški pa za 1,6 odstotka.

NARASČANJE ŽIVLJENJSKIH STROŠKOV – Stroški za hrano sobili v maju višji za 7,5 odstotka, je ugotovil osrednji državni zavod za statistiko. Najbolj so se podražili sveža in predelana zelenjava (za 13,9 odstotka), sveže in predelano sadje (za 12,3 odstotka) in predelano meso – za 10 odstotkov.

Tobak in pijače so se podražili za 12,2 odstotka, kultura, oddih in razvedrilo za 11,5, obutev in obleka za 7,2, stanovanjska oprema za 6,9 ter gospodinjstva oprema za 8,7 odstotka. Najmanj sta se podražili razsvetljava in kurjava – za 3,3 odstotka.

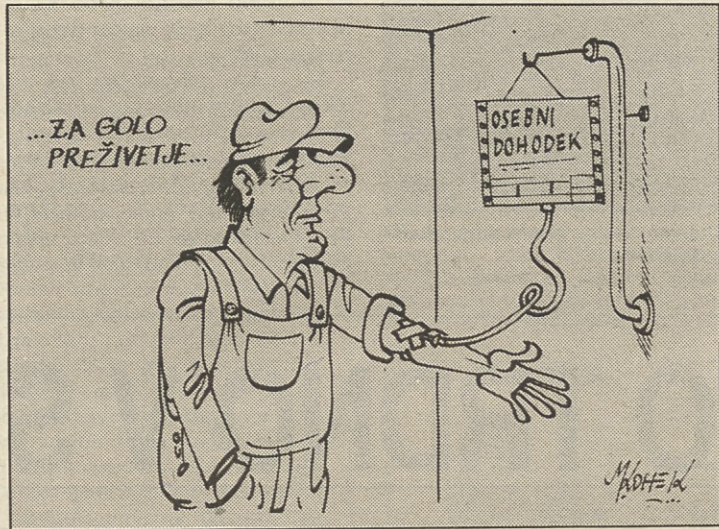
V maju so bile cene življenjskih potrebščin za 7,1 odstotka višje kot v aprilu.

Da se je hrana močno podražila, se pozna tudi pri prodaji mesa in drugih živil.

V aprilu se je v slovenskih klavnicah zmanjšal zakol vseh

pomembnejših vrst živine. Zaklali so 9.974 govedi, 615 ovac, 31.722 prašičev, 63 konj in 3 milijone 915.985 piščancev. Klavnice so aprila poslale na trg 2.743 ton govejega mesa (od tega 63 ton teletine), 7 ton ovčetine, 2.505 ton svinjine, 17 ton konjskega mesa ter 5.259 ton perutnine. Skupaj so

Če ni dela, ni jela, pravi ljudski rek. A dela je v Sloveniji (tudi za pridne roke) vse manj, zato zlasti upokojencem in brezposelnim primanjkuje denarja tudi že za hrano. Povrh vsega hranimo v naši republiki še 63.000 beguncev iz BiH in Hrvaške. Kam nas to pelje, naj vsak razmišlja, sklepa sam. Eno pa že vemo vsi: dr. Janez Drnovšek se prihodnje mesece ne bo mogel tako nagosto sprehajati po svetu, kot se je poldrugo leto lahko Lojze Peterle. A če se bo

klavnice poslale na trg 10.513 ton mesa ali (le še) 5 kilogramov mesa in vsakega državljanu Slovenije.

NAJDRAŽJI MESTI – KOPER IN LJUBLJANA – Statistiki so tudi ugotovili, da sta najdražji slovenski mesti Koper in Ljubljana. V času od 1. do 7. maja so jedli najdražji krompir Koprčani in Mariborčani. Koprčani so za 40 odstotkov dražje od drugih kupovali fižol v zrnju, najdražjo čebulo pa so prodajali v Novem mestu. Jedilno korenje je bilo najdražje v Ljubljani in Kopru, sladko zelje v Ljubljani, zelena solata v Mariboru, sveža paprika v Ljubljani, paradiznik v Kopru in cvetača v Ljubljani. Najdražja jabolka so kupovali v Novem mestu, orehe v Kopru, jagode, grozdje in hruške v Mariboru ter suhe slive v Kopru. Najdražji med so imeli v Mariboru. Skuta je bila najdražja v Ljubljani, kokošja jajca pa v Mariboru. Najdražjo govedino so prodajali v Novem mestu, teletino v Kopru, svinjina in piščančje meso pa sta bila najdražja v Ljubljani. Razlika v ceni se je gibala od 10 do 40 odstotkov.

Za desetino so se podražile tudi gostinske storitve. Cene gostinskih storitev so bile maja 1992 za 10,7 odstotka višje kot aprila. V primerjavi z aprilom so se najbolj povečale cene prenočitev (za 23,7 odstotka), sledijo brezalkoholne pijače (za 10 odstotkov), jedila (7 odstotkov) in alkoholne pijače (5, 2 odstotka).

Od lanskega maja so se cene gostinskih storitev dvignile za 23,5 odstotka.

zaradi naše socialne stiske že moral, bo moral s petičnimi tujci govoriti predvsem o gospodarskih vprašanjih, kreditih, ne (več) o ideoloških in strankarskih razprtijah na Slovenskem, kot tako rad počne Peterle.

Vinko Blatnik

Odlok o stopnjah prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje

ZDRAVSTVO BI LAHKO POCENILI ZA PETINO

Doktor Peter Glavič, član državnega sveta, je na ta visoki organ naslovil dva predloga. V obeh meni, naj svet v skladu s 97. členom ustave ZAHTEVA OD DRŽAVNEGA ZBORA, da pred razglasitvijo še enkrat odloča o dveh odlokih. Glavičeve utemeljitve so, kot običajno, vredne branja, razmisleka – in pomisleka.

»Odlok predvideva znižanje prispevne stopnje za zdravstveno zavarovanje od 18,15 odstotka na 14,45 odstotka ali za 11,1 milijarde tolarjev po plačah za november 1992. Znižanje je nekoliko manjše od nepotrebnega zvišanja v lanskem letu. Zato je lani nastal presežek namenskih sredstev v višini 12,5 milijarde tolarjev. Torej je znižanje manjše od presežka. S presežkom bi lahko pokrili dolg države do zdravstva v višini 7,7 milijarde tolarjev in še bi ostalo za prenos v leto 1993 4,8 milijarde tolarjev. Na ta način bi s saldiranjem teh sredstev v letošnjem letu pričakovali presežek 6,2 milijarde tolarjev. Če upoštevamo še povprečno 30.000 manj zaposlenih v letu 1993, znaša ocenjeni presežek 3,7 milijarde tolarjev.

Poleg tega je letos uvedeno prostovoljno zavarovanje, ki zagotavlja skupaj z obveznim samo lanski obseg zdravstvenih storitev. Po mojih poizvedovanjih so se na ta način zavarovali praktično vsi zaposleni in upokojenci. Če v izračunu upoštevamo minimalni letni prispevek 8.000 tolarjev za 90 odstotkov zaposlenih in za 80 odstotkov upokojencev, znaša dodatni prihodek 7,7 milijarde tolarjev. Skupaj je tako načrtovani presežek sredstev 11,4 milijarde tolarjev. Zato bi se prispevna stopnja lahko znižala še za 3,8 odstotka, tj. na 10,65 odstotka. Vladi in državnemu zboru pred-

lagam, da od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) zahtevata izčrpane obračune in predračune, v katerih bodo upoštewane zgoraj navedene postavke. Državni zbor ne more ustrezno odločiti na osnovi enostranskih in pomanjkljivih podatkov. V ZZZS in v zdravstvene zavode je potrebno poslati revizijske komisije in čimprej ustanoviti računsko sodišče, ki bo bedelo nad varčno porabo teh sredstev.

ZZZS je monopolna organizacija, ki ta svoj položaj temeljito izkorišča. Niso ostale nezapažene njene letošnje modernizacije prostorov in druge oblike razkošja. Zato vladi in državnemu zboru predlagamo, da hkrati z znižanjem prispevnih stopenj demonopolizirata zdravstveno zavarovanje in ustanovita več konkurenčnih zavarovalnic, tudi v privatni lasti.

V zdravstvu še ni prišlo do potrebne racionalizacije, ki že tri leta pesti gospodarstvo. Analize kažejo, da bi bilo mogoče delovanje zdravstva poceniti za petino, če bi uvedli koncesijski način financiranja, obračun na osnovi dejanske opravljene dela z vavčerji in če bi odgovornost za stroške in učinke prešla na vodje posameznih oddelkov oz. ambulanc.

Ker vsi navedeni pogoji niso izpolnjeni, predlagam državnemu svetu, da zavrne predlagani odlok.

Dr. Peter Glavič:

»Plače se bodo morale znižati s sedanjih 650 na 400 mark.«

ŽIVLJENJE TEČE ...

Piše: mag. Aleksej Cvetko

Postopek za uveljavljanje in varstvo pravic (VII)

Da bi se v postopkih priznavanja pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja lahko odpravile napake, storjene v korist zavarovanca, saj se ti v takih primerih praviloma ne pritožujejo, je z novim zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v postopek ponovno uvedena revizija. Ta se je v postopkih priznavanja pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja uporabljala že pred letom 1973, saj jo je predvidel temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju iz leta 1964.

Revizija je posebno pravno sredstvo, ki se kot preizkus zakonitosti uporablja v nekaterih posebnih upravnih postopkih, predvsem v tistih, v katerih se odloča o denarnih pravicah posameznikov. V reviziji se po uradni dolžnosti preizkusi zakonitost odločbe, izdane na prvi stopnji. Pri tem se preveri njena skladnost s formalnim in materialnim zakonom, ki je sicer lahko kršen v korist ali škodo stranke.

Revizija se opravi po uradni dolžnosti. Če je bila zoper odločbo prvostopnega organa vložena pritožba, se o pritožbi in reviziji odloči z isto odločbo.

Revizija ne zadrži izvršitve odločbe. Opravljena mora biti v roku treh mesecev od dneva, ko poteče rok za pritožbo, saj se sicer šteje, da je dokončna odločba v revizijskem postopku potrjena.

Revizijski organ lahko odločbo, izdano na prvi stopnji, potrdi, spremeni, odpravi ali razveljavi.

Če je bila odločba odpravljena ali razveljavljena, mora prvostopni organ najpozneje v 30 dneh po prejemu revizijske odločbe izdati novo odločbo. Ta se sicer ponovno predloži v revizijo, preizkusi pa se samo, če je v skladu z razlogi, zaradi katerih je revizijski organ prejšnjo odločbo odpravil ali razveljavil.

Sodno varstvo je možno zoper odločbo enote na sedežu zavoda ali njeno revizijsko odločbo, če je z njo odločba prve stopnje spremenjena. Sodnega varstva ni zoper odločbo, s katero je bila v reviziji odločba prve stopnje razveljavljena ali odpravljena, prav tako pa ne zoper odločbo, izdano na drugi stopnji, če je bila hkrati z njo v reviziji razveljavljena ali odpravljena odločba, izdana na prvi stopnji.

Matična evidenca o zavarovancih in uživalcih pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja in ustreznih predpisov, ki so izdani v zvezi z njo, so podlaga za ugotavljanje lastnosti zavarovanca iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Če pa gre za zavarovance, ki so zavarovani za posebne primere zavarovanja, se zanje ugotavlja lastnost zavarovanca takrat, ko nastopi zavarovalni primer, na podlagi katerega lahko dobijo pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

(Se nadaljuje)

SOCIALNA DRŽAVA – ZBORNİK RAZPRAV

Vsi čutimo, kako nas tepe, ker je nimamo. Vse bolj jo bomo potrebovali – reformirano SOCIALNO DRŽAVO, brez katere si ni moč predstavljati niti najmanjšega razvojnega koraka slovenske države. Ni utopija, vsi problemi so rešljivi. O tem ambiciozno piše deset avtorjev zbornika, sodelujočih pri projektu SOCIALNA DRŽAVA.

REVŠČINA V SLOVENIJI NI ZLA USODA, KI BI JI NE MOGLI UTEČI, JE ŠLABA STROKOVNA IN NAPAČNA POLITIČNA ODLOČITEV!

Zbornik razprav o socialni državi na 134 straneh izpod peresa Željka Ciglerja, Andreje Črnak Meglič, Leva Krefta, Francija Pivca, Sonje Pirher, Jožice Puhar, Cirila Ribičiča, Rajka Šugmana, Martina Totha in Maje Vojnovič lahko za 600 tolarjev naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) izv. knjige SOCIALNA DRŽAVA. Naročeno mi/nam pošljite na

naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Naročeno dne: Zig Podpis naročnika

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku
2. Kot ind. naročnik bom plačal po povzetju

Odllok o stopnjah prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

POKOJNINE VEČJE OD PLAČ

»Odllok predvideva zvišanje prispevne stopnje za pokojninsko in invalidsko zavarovanje od 14,4 odstotka na 15,5 odstotka za obe strani ali skupno za 2,2 odstotka. Predlog ima nekaj očitnih pomanjkljivosti:

Predlog ni usklajen z zahtevami makroekonomistov po dezindeksaciji plač in pokojnin. Vlada je to politiko sprejela in je zato v kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti določila, da bo izplačevala samo 70 odstotkov rasti cen življenjskih potrebščin. Ker pokojnine niso obravnavane na ta način, je prišlo do ustavno spornega razlikovanja med upokojenci in aktivnim prebivalstvom. Tako je bila npr. rasti življenjskih potrebščin v decembru 0,7 odstotka, upokojenci pa so dobili kar 4,2-odstotno povišanje pokojnin, in to celo za tri mesece, torej 12,6 odstotno povišanje. Tudi v prejšnjih dveh mesecih je bilo povišanje pokojnin s 5,8 odstotka in 3,7 odstotka višje od rasti inflacije (2,8 oz. 3,4 odstotka), ki je bila večja od rasti cen življenjskih potrebščin; tudi te pokojnine so bile izplačane za tri mesece in je bilo povišanje npr. v decembru 17,4 odstotka na november. Tako znaša najnižja pokojnina za polno delovno dobo neto 21.060 tolarjev, najnižja izhodiščna plača v gospodarstvu je bruto samo 23.000 tolarjev. S tem prihaja do prelivanja sredstev iz plač negospodarstva v pokojnine, kar zbuja vse večje nezadovoljstvo.

Podjetja odpuščajo predvsem nižje kvalificirane delavce, zato se

plače navidezno višajo, v resnici prihaja do strukturnih premikov, ki jih pri upokojencih ni oz. se celo upokojuje več delavcev z nižjimi kvalifikacijami. Zato je pokojnina v veliko primerih višja od plače enako usposobljenih delavcev v istem podjetju, v katerem je delal upokojenec. Veliko njihovih bivših podjetij je celo v stečaju. Zato bi bilo potrebno način obra-

Svet se je le postavil s suspenzivnim vetom na pet v zboru že sprejetih zakonov. Večinsko mnenje je, da gre bolj kot ne za formalnost, češ saj so poslanci to že sprejeli s precejšnjo večino...

Morda pa nekaj več argumentov in časa za premislek le še koga prepriča, da strankarska disciplina in poslušnost vladi ni edina poslanska kvaliteta?

No, nekaj časa ostaja prispevna stopnja za zaposlovanje nespremenjena. O odlokih, ki ju objavljamo, pa ne bodo ponovno glasovali. Kljub temu ju objavljamo, zaradi opozorila na posledice v njiju.

čunavanja spremeniti in povišanje plač oz. pokojnin vezati na devalvacijo tolarja in ne na rast plač.

Računanje pokojnin temelji na poprečnih plačah, ki so nerealno visoke. Lanske izgube v gospo-

darstvu bodo znašale okoli dve milijardi mark. Pokojnine so se lani povečale za 132 odstotkov, cene za 90 odstotkov, tečaj marke samo za 62 odstotkov. Veliko podjetij dela z izgubami in so njihove plače samo prikrita oblika bogate socialne podpore, ki jo bo država še eno generacijo plačevala z javnim dolgom. Število zaposlenih državljanov se hitro manjša, število upokojenih in nezaposlenih narašča. Zato naraščajo tudi obremenitve, tukaj za 2,2 odstotka. Sredstva se prelivajo od izvoznikov k zguščenim, monopolom in upokojencem. S tem bo prišlo do zloma gospodarstva, kot se je to zgodilo v bivši Jugoslaviji. Pravilno bi bilo vezati maso pokojnin na maso plač. Čim slabše bi bilo razmerje med aktivnimi in upokojenimi delavci, tem nižje bi bile pokojnine. S tem bi preprečili nerazumno upokojevanje, ki temelji ravno na ugodnostih, ki jim ni primere v drugih državah.

Celo v najbolj razvitih deželah, npr. na Japonskem, morajo ljudje vse življenje hraniti za preživetje v pokoju. Lani so naši upokojenci dobili za simbolično ceno v last stanovanja. Letos bodo dobili delnice podjetij, veliko ljudi bo dobilo vrnjeno nacionalizirano imetje. Zato se bodo realne pokojnine morale znižati in sredstva za preživetje pritekati tudi iz teh in drugih virov. Prelivanja kapitala v plače in pokojnine v letošnjem letu ne bo mogoče dovoliti, zato se bodo plače morale znižati od sedanjih 650 na 400 mark in pokojnine morajo pasti še bolj. Šele potem bo z leti mogoče pričakovati nov konjunktorni krog z več zaposlenimi, večjimi plačami in večjimi pokojninami!

Ne bodo samo ptički brez gnezda

PRVI OBRISI »SOCIALNE« DRŽAVE

Odkar smo Slovenci začeli »uživati« prve sadove zakonov, ki jih je sprejela prejšnja skupščina, postaja vse bolj jasno, da so poslanci mislili predvsem nase, na svoje koristi, ne pa na to, da lahko ti zakoni prizadejajo velik del prebivalstva, še zlasti manj premožne. Medtem ko je zakon o poslanskih plačah pri ljudeh zbudil zlasti hudo nejevoljo (in pri mnogih morda zavist), pa sta zakon o denacionalizaciji in stanovanjski mnoge tudi osebno prizadela. Če bo prvi omenjeni v celoti obveljal, bo to gospodarstvo še bolj potiskalo k tlu, stanovanjski pa je revnejše ljudi (sloje prebivalstva) spravil ob upanje, da bi kdaj prišli do (solidarnostnih) stanovanj. Tistim, ki malo zaslužijo, ni uspelo zbrati dovolj denarja, da bi jih odkupili, tistim, ki še nimajo strehe nad glavo, pa jim ga tudi v prihodnje ne bo, še zlasti zato ne, ker se kupnine od družbenih stanovanj odteka drugam in ne za gradnjo novih, solidarnostnih.

Ali je bilo sploh možno, da bi bilo drugače? Koliko družbenih stanovanj je bilo razprodanih, koliko izkupička od teh prodaj se je nabralo »v skupni skledi«? Oglejmo si številke!

Na dan uveljavitve stanovanjskega zakona, 19. oktobra 1991, so postale občine lastnice 76.151 stanovanj, od katerih je bilo kar 32.167 stanovanj solidarnostnih. Tudi ta stanovanja je po zakonu mogoče odkupiti, zato še deset mesecev ne bo znano dokončno število prodanih občinskih (in med njimi solidarnostnih) stanovanj. Ljubljana denimo je od 5300 solidarnostnih stanovanj, kolikor jih je imela ob uveljavitvi stanovanjskega zakona, doslej prodala že 2970 tovrstnih stanovanj, 800 pa jih je odstopila zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Seveda pa ni nujno, da bodo vsa preostala (neprodana) solidarnostna stanovanja ostala socialna. Zakon namreč določa, da morajo občine v treh letih po njegovi uveljavitvi določiti, katera stanovanja v občini sodijo med socialna. Zagotavljanje socialnih stanovanj je namreč ena izmed osrednjih nalog občine na stanovanjskem področju. Zato bodo morale občinske

skupščine sprejeti občinske stanovanjske programe, v njih opredeliti svojo stanovanjsko politiko, in – glede na potrebe – ustanoviti tudi sklad socialnih (pa tudi neprofitnih) stanovanj v občini.

Razpise za socialna stanovanja so nekatere občine že objavile v lanskem letu, polovica občin bo to storila do sredine letošnjega. Nekaj občin dodeljuje stanovanja še po stari prioritetni listi, kar je povsem skladno s »črko zakona«, v večini pa sestavljajo nove.

V nobeni od občin pa se ne morejo pohvaliti s tem, da imajo na razpolago dovolj stanovanj.

Kaže, da so največja nesorazmerja med njimi v velikih centrih (Ljubljana, Maribor) in v industrijskih središčih (npr. Velenje).

Glavno možnost za pridobitev socialnih stanovanj pa naj bi nudila revnim naklonjena stanovanjska politika v občini.

Zakon priporoča, naj občina (ali več občin skupaj) ustanovi občinski stanovanjski sklad, ki naj bi posloval podobno kot republiški. Kapital sklada ne bi bil le vsota kupnin od prodanih stanovanj, ampak morda še kak tolar iz občinskega proračuna, namenske dotacije, vrednostni papirji. Naj-

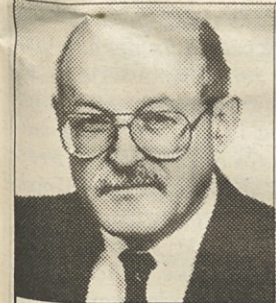
prej pa bi morali poskrbeti za to, da bi namensko uporabili vsaj denar od kupnin za občinska stanovanja. Občine so zbrale iz tega naslova okoli 8,3 milijarde tolarjev. Večina tega denarja se zbira na posebnem računu, neposredno v proračune občin pa je šlo 2,3 milijarde tolarjev. Za gradnjo socialnih stanovanj pa so doslej namenile samo 1,26 milijarde tolarjev.

Laži o socialni državi

V Ljubljani bodo razpis za socialna stanovanja objavili v prvi polovici leta. Že doslej so evidentirali okoli 3.000 vlog za ta stanovanja, zaenkrat pa pričakujejo, da bodo imeli na voljo 210 stanovanj. Tudi v Mariboru bo razpis objavljen v prihodnjih mesecih, pričakujejo 2.000 prošenj, prosilec pa naj bi ponudil 60 stanovanj. Leta 1993 bodo razpisi tudi v Novem mestu (250 vlog, na razpolago bo 15 novozgrajenih stanovanj), v Postojni (260 vlog, razpolagajo z dvema enotama), v Radovljici (evidentiranih je 200 vlog, računajo na 5 do 10 enot), v Šmarju pri Jelšah (evidentiranih je 350 vlog, za razdelitev bo 10 stanovanj) in v Zagorju ob Savi (120 vlog, ne razpolagajo s stanovanji), v Trzinu (155 vlog, 7 stanovanj) in Velenju (286 vlog, 8 stanovanj).

Da na denar od izkupička za prodana družbena stanovanja prosilci za socialna stanovanja ne bodo mogli računati, dokazuje primer »skrbni« za revne meščane naše prestolnice. Ob sprejetju stanovanjskega zakona so se oblastni organi na ljubljanski mestni ravni odločili za prodajo solidarnostnih družbenih stanovanj dokler ne bo ustanovljen stanovanjski sklad ljubljanskih občin. Na pobudo treh ljubljanskih občin so marca lani takšen sklad res ustanovili, vendar se je ta znašel pred prazno mestno stanovanjsko blagajno. Mestna vlada mu celo ni hotela povedati, koliko in katera solidarnostna stanovanja je že prodala in za kolikšno vsoto. Vendar se je sklad do teh podatkov le dokopal. Od nekaj več kot 5.000 solidarnostnih stanovanj je bilo prodanih kakih 3.300 stanovanj, katerih povprečna vrednost je 10.000 mark. Od tega mesto namensko ni nič porabilo, nenamensko pa si je – po podatkih iz tiska – »izposodilo« kakih 400 milijonov tolarjev za nakup stavbe Slovenijašporta. Sklad se je odločil za tožbo in dosegel, da je sodišče izdalo odločbo o prepovedi porabe teh sredstev, dokler tožba ne bo pravomočna. Mestni izvršni svet se je, kajpak, pritožil in tako še ni jasno, ali bo ostalo kaj denarja za socialna stanovanja ali pa bo sodišče »odpustilo« mestni vladi nenamensko porabo denarja za nakup stavbe Slovenijašporta. Poseben komentar ob vseh teh dejstvih ni potreben, saj pričajo, da zakonodajni organi nimajo (več) posluha za revnejše sloje prebivalstva, čeprav so vse politične stranke povprek pred volitvami obljubljale, da se odločamo tudi za »socialno državo«.

V. B.

OBRATNA AMBULANTA

Piše: prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Tisti, ki le ždijo, so v šoku

Besedo šok pogosto nepravilno uporabljamo. V Slovarju tujk Stanka Bunca (Založba Obzorja, Maribor 1988) je na strani 423 zapisano: šok, an. – živčni pretres; šokiranec – bolnik v šoku; šokiranje – spravljanje v šok; šokiranka – bolnica v šoku; šokirati – spraviti v šok. To je najpreprostejša razlaga.

Kadar v časopisu preberemo kako novico, ki nas izredno razveseli ali izredno razžalosti, vedno rečemo, da smo v šoku. Šokira nas vsaka smrt. Nenadna mnogo bolj kot tista, ko se bolnik dolgo muči in dolgo umira. Vendar pri prvi pomoči ne bomo razmišljali o nevrogenem šoku, pač pa o šoku, ki nastane zaradi poškodbe.

Ločimo več vrst šoka: traumatskega, hemoragičnega, kardiogenega, hipovolemijskega, anafilaktičnega, septičnega in nevrogenega.

V knjigah sem našel mnogo definicij šoka. Najbolj razumljiva se mi zdi tale: Šok je nevarno dogajanje v človeškem telesu, pri katerem popušča krvni obtok in z njim vse življenjske funkcije (F. Derganc: Osnove prve pomoči za vsakogar, Ljubljana 1976, stran 117). Šok nastane pri vseh hujših poškodbah, predvsem tistih, ki so zvezane z zunanjo in notranjo krvavitvijo. Glavna vzroka sta:

- bolečina
- izguba krvi.

Če vemo za ta dva vzroka, potem šok, ki je lahko tudi vzrok smrti, lažje preprečujemo. Torej moramo preprečevati krvavitve in bolečino.

Tipični znaki šoka so: nizek krvni tlak, pospešen in šibek pulz, bledica, lepljiv znoj, hitro in plitvo dihanje, vijoličaste ustnice, manj urina, apatičnost, bljuvanje in žeja.

Ko smo nekoč razpravljali o reševanju pri množičnih nesrečah, so izkušeni kirurgi postavili vprašanje: koga je treba tedaj hitreje reševati, tiste, ki tulijo in kričijo na pomoč, ali tiste, ki ždijo in so pri zavesti, pa nič ne rečejo. Odgovor je sedaj na dlani. Tisti, ki ždijo in samo stokajo, so v šoku. Kajti če je kdo v šoku, ne more kričati. In najprej moramo nuditi prvo pomoč šokiranim:

– imobilizacija, ustavitev krvavitve, dvigniti noge, zavaruвати pred mrazom, čimhitrejši prevoz v bolnišnico.

BEDA V SLIKI

Saj vendar črno na belem piše, da smo tudi socialna država

ZAKON O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU S KOMENTARJEM

v brošuri

mag. Alekseja Cvetka

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOVEM

Cena 480,00 SIT. Brošuro lahko naročite pri ČZP Enotnost Ljubljana, Dalmatinova 4, ali po telefonu (061) 321-255, 110-033.

Nasvidenje pri Prešernu

Začetek februarskih dni vsako leto pomeni priložnost in obveznost, da se zamislimo nad položajem kulture pri nas, naredimo letno bilanco uspehov in neuspehov; in ker naj bi bilo običajno prvih več ali se to ob tej priložnosti vsaj spodobi, nagradimo najboljše in najvidnejše dosežke.

Tudi letos bo tako, pohvalili se bomo, da so slovenski umetniki v svetu dosegli nekaj izjemnih uspehov, celo kulturno ministrstvo smo, kljub nerazumljivim zahtevam po ukinitvi, uspeli obdržati, okronali smo novega ministra, ki ve, kako se tej reči streže, nekatere velike kulturne projekte smo uspeli sfinancirati z denarjem gospodarstva, torej je tudi sponzorstvo zaživelo. **Konec koncev, da kulturi pri nas namenimo ustrezno mesto, dokazuje celo to, da imamo na obletnico pesnikove smrti tudi državni praznik, dela prost dan slovenske kulture.**

Pozitivne plati slovenskih kulturnih dosežkov smo povzeli telegrafsko. Gotovo jih je veliko več in resnično pomenijo vrh in kakovost ustvarjanja, pa nas ta hip vendarle ne zanimajo toliko in predvsem ne morejo ovreči splošne ugotovitve, da se kulturi pri nas resnično slabo piše. Včasih se zdi, da je prvi, na resnično demokratskih volitvah izvoljeni parlament, ki se mu je z iztekom minulega leta mandat iztekel in v katerem je bilo toliko kulturnikov, ki jim je prav kultura pomenila učinkovito torišče prizadevanj za demokratično preobrazbo, kot že dolgo ne, zasakal kolo zgodovine nazaj. Kot bi vse že nekoč videli in slišali, le v nekoliko spremenjenih pojavnih oblikah.

Prav v letu ukinjanja kulturnih skupnosti (kar samo po sebi ni pomenilo nič slabega, le novega nismo znali umestiti) smo na vseh ravneh začeli prisegati na zveličavnost 1,5-odstotnega deleža družbenega proizvoda, ki naj bi po Unescovih standardih za kulturno področje pomenil ustrezen delež za državo na približno takšni stopnji gospodarskega razvoja, kot je Slovenija. Takrat smo v Sloveniji za kulturo dajali malo več kot odstotek družbenega proizvoda, pa se je cilj zdel, čeprav oddaljen, postopoma dosegljiv. Danes je mnogo dlje, saj je novim »demokratom« uspelo kulturo potisniti na vsega 0,7-odstotni delež.

Ce upoštevamo, da v kulturni programi oziroma dejavnost porabijo okoli 60 odstotkov sredstev, ekonomistična logika oblasti pa je bila – krpa jmo osebne dohodke in režimo denar za materialne

stroške (ob tem bo vsakdo, ki je zaposlen v kulturi prisegel, da s svojo plačo životari), potem dobimo približno sliko stanja v kulturi.

Ob velikih besedah o pomenu mecenstva in sponzorstva v kulturi in približnem poznavanju položaja v gospodarstvu, je jasno, da gre za redke in svetle izjeme. Tudi tisti, ki svoj gospodarski interes vidijo v spodbujanju kulture, se odločajo za vrhunske projekte, ki so sami po sebi največkrat elitni. Pa še ti so kaznovani, saj jih država za njihov altruizem mirno obdavi.

Da država do kulture nima ne mere ne politike, dokazuje tudi **obdavčitev knjig**, ki kar traja, čeprav vsakdo v kulturi, ki le malo da nase, venomer hrumi proti temu nesmislu. Učinek je ničen, kot velja tudi za sofinanciranje zalaganja knjig ali subvencioniranje nakupa knjig za knjižnice. Če je s knjigo samo zguba, je prav čudno, kako je vzcvetela divja privatizacija založb! Čudna reč, tale knjiga.

Pri vsej žalosti v kulturi pa je v zadnjem letu nekdo od kulturnikov vendarle pridobil ceno – **Prešeren**. Čeprav smo Slovenci že taki, da skoraj težko naletiš na koga, ki ne bi znal na pamet vsaj nekaj Prešernovih verzov in je ta tudi sicer vedno najbolj znan in priljubljen, pa njega in njegovo muzo v zadnjem času še bolj pogosto obiskujejo. Na družbo polprijanih najstnikov se je že navadil, tudi demagoški samozvani politiki ga ne presenečajo več, v zadnjem času pa so ga začeli oblegati spet drugačni oboževalci – stavkajoči delavci najrazličnejših področij gospodarske in družbene dejavnosti, iz najrazličnejših slovenskih krajev in iz celotne mavrice sindikalne organiziranosti.

Dvomimo, da jim Prešeren lahko pomaga, saj stavkajoči s figami, ki jih je delil otrokom, ne bi bili zadovoljni. Pa še nam je vzel krepko misel za zaključek, saj ne moremo zapišati, da v poročilih na sindikalnih občnih zborih pod točko »kultura« ni zapisano prav nič, ampak vse pogosteje na drugem mestu v poročilu piše: množično, s transparenti, k Tromostovju...

Igor Žitnik

Maksim Gaspari: Kam? (1949)

Poceni slovenska himna

Zanimivo ponazoritev stanja v kulturi je prispeval novi kulturni minister Sergij Pelhan, ko so ga »zasliševali« pred komisijo državnega zbora.

Ko je leta 1986 postal predsednik Kulturne skupnosti Slovenije, je naročil izračun, koliko bi Prešeren dobil pri Prešernovi družbi, ki je takrat najboljše plačevala avtorje, za Zdravljico. Tistega »slabega« leta 1986 bi za sedanjo slovensko himno Prešeren dobil reči in piši dve tednji povprečni plači in pol.

Pred predstavitvijo svoje nove kandidature pa je Pelhan znova naročil enak izračun. Merila so seveda nova, vendar jih uporabljajo vse založbe. Če bi Prešerna obravnavali kot uveljavljenega pesnika, bi danes za 56 verzov Zdravljice dobil 23.240 tolarjev. Še vedno v skladu z merili, vendar po spodnji meji, bi dobil le 7.560 tolarjev. Zadnji podatek o povprečnem slovenskem osebnem dohodku je znan za lanski november – znašal je 64.246 tolarjev bruto. Torej bi danes Prešeren po najbolj ugodni iniači za slovensko himno prejel 36 odstotkov povprečnega slovenskega osebnega dohodka. Pa je menda tisto »on živi, umrje brez dnarja« zapisal za svoje čase.

»... Kranjec moj mu osle kaže!«

Ljudje smo že spoznali, da je kulturni praznik postal kot dela prosti dan čisto pravi praznik. Vikend bo daljši in na predvečer bo v Cankarjevem domu akademija. Pred njo in po njej pa razni sprejemi. Slavnostni govornik bo prebral ošiljene misli, drugi pa bomo vsaj ta večer in naslednji dan, v miru praznika slavili lavreate. Potem bo kdo spet sprožil polemiko o konceptu nagrajevanja ali akademije, ker bosta za ene preveč klasična, za druge pa premalo ali preveč moderno zasnovana. Pomembno pa je, da se bo v dvorani trlo smetane, in sam bom pazljivo gledal, koliko bo med to smetano poslanec, ki za sanjske plače režejo kruh vsem Slovincem in naši kulturi seveda tudi.

Enkrat bi se ob prazniku veljalo lotiti tudi institucij in njihove zakoreninjenosti, ker ni mogoče v kratkem pričakovati nove zakonodaje s področja kulture. **Kelih sprememb namreč mimo institucij ne bo šel, to pa pomeni, da bo marsikje treba tradicijo povezati s sedanostjo.** Muzealci se

Kelih sprememb ne bo šel mimo institucij

že več kot desetletje kopljejo v lastnih konceptijskih težavah, ob vsej nacionalni pameti pa je v preteklem letu naziv »Evropski muzej« odšel v Kobariid, kjer so domači zanesenjaki vrsto let ustvarjali muzej I. svetovne vojne, seveda z veliko pomočjo strokovnjakov in stroke. Ampak na nacionalni ravni tak pristop zavržejo. In nekako tako kot v tem primeru je praktično na vseh področjih umetniškega in kulturniškega snovanja. Če bi rekli, da je Predsednik dokaj zanimiv filmski dosežek introvertiranih Slovencev, bi si nakopali srč stroke in kritike, ki hočeta Cavazzo v svojem lastnem imenu prizemljiti in mu zagreniti izvirnost njegove ustvarjalnosti. Bog pomagaj, trenutno velja, da je treba rušiti in cefrati in v nič dajati. Prerokov doma ni! Če boš poslušen, boš morda med prvimi v slovenski vasi.

Ce kaj potrebujemo, potem je to vpetost v svet in veljavo teh meril. Toda vse svetovljansko mora imeti lastne koronine, kajti predvsem po njih je prepoznavno. To pot zmoremo.

Milan Bratc

Jože Smole:

PRED USODNIMI ODLOČITVAMI

Pri založbi ČZP Enotnost je konec oktobra 1992 izšla knjiga Jožeta Smoleta »Pred usodnimi odločitvami«. V njej Smole, nekdanji novinar, diplomat in predsednik SZDL Slovenije razgrinja svoj pogled na slovensko in jugoslovansko politično dogajanje pred razpadom Jugoslavije.

Kaj med drugim trdi:

- Večstrankarski sistem k nam ni prišel kot strela z jasnega neba.
- Ob božiču 1986 so me mnogi napadli, drugi pa so mi nadeli vzdevek »Božiček«.
- Nobenega urednika nismo imenovali, ne da bi predhodno dobili mnenje novinarskega aktiva.
- Admiral Štok je zaradi mojih domislic na račun omejenosti nekaterih oficirjev takoj telefoniral v Beograd, general Hočevar pa sploh ni hotel sodelovati s predsedstvom Slovenije.
- Teritorialna obramba ni bila od boga dana niti ni nastala šele v letu 1991.
- Neposredne volitve v Sloveniji so bile že 2. aprila 1989.

In kaj razgrinja:

- Kako so mi »izmaknili« Kučanov stenogram s seje predsedstva CK ZKJ, ki ga je nekako izvrtal Igor Bavčar.
- Kako so nastajale politične zveze (stranke) pod dežnikom SZDL
- Kako so mi Srbi očitali, da sem agent CIA in avtor gesla »Srbe na vrbe«

- Kateri beograjski Slovenci so najbolj vehementno napadali Slovenijo
- Zakaj sem izjavil: »Če bomo popustili, me dajte na gavge!«
- Poslednji vlak »bratstva in enotnosti« in incidenti
- Zakaj Srbom ni uspelo organizirati »mitinga resnice« v Ljubljani
- Moja srečanja s Slobodanom Miloševićem in Borisavom Jovićem

Knjigo Jožeta Smoleta lahko naročite pri ČZP Enotnost. Prednaročniška cena je 980 tolarjev.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) _____ izvod(ov) knjige PRED USODNIMI

ODLOČITVAMI. Naročeno mi (nam) pošljite na naslov: _____

Ulica, poštna št., kraj: _____

Datum: _____ Podpis naročnika: _____

1. Naročeno bomo plačali v zakonitem roku 2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju

VSE, KAR POČNE KORŽETOV SKLAD, JE NEZAKONITO 99-ODSTOTNO

Plutal in njegovi upniki so se strinjali, da so finančne težave tolikšne, da je podpis pogodbe s Skladom za razvoj edino smotno dejanje. Oboji so bili razočarani.

Pomoči nobene, polen pod noge pa toliko, da bi skladu skoraj uspelo do konca pokopati podjetje, ki tehnološko, kakovostno in tržno sodi v sam svetovni vrh.

Zato je Plutal ob 100-odstotnem soglasju upnikov pogodbo odpovedal, sklad pa je zaigral užaljeno nevesto in mu skuša škodovati, kjer in kolikor more.

Tako zatrjuje direktor Plutala Ivan Koželj in dodaja: »Zaprosil sem za pogovor pri Janezu Drnovšku. Gotovo ne zato, ker bi od njega pričakoval pomoč – čutim se dolžnega, da mu pojasnim naš konkreten problem s skladom zaradi splošnih zakonitosti.

To kar počne Sklad za razvoj in njegov direktor Uroš Korže se posebej, je namreč katastrofa – za firme, ki so mu zaupale, in za slovensko ekonomijo!«

Tokrat objavljamo le nekaj več kot zgovornih dokumentov, ki so lahko v poduk in svarilo vodstvom in sindikatom vseh podjetij, ki so zavetje iskala v skladu. Podrobno o Plutalovih izkušnjah pa v naslednji številki DE.

Brez Koržeta uspešnejši kljub Koržetu

Grafikoni prikazujejo rezultate Plutala, ki bi ga skladov človek Borut Kuharič prodal za tolar!

Ivan Koželj, direktor Plutala, pojasnjuje:

»Tako po vstopu v Koržetov sklad nam je realizacija začela upadati. V tej kompaniji je zaradi nerešenih problemov tekočega financiranja padla na najnižjo raven v zadnjih 13 letih!

V skladu Uroša Koržeta se nam je prvič zgodilo, da nismo bili sposobni plačevati obresti za reprogramirane dolgove.

Iz sklada smo izstopili in rezultati so takojšnji

– že v prvem mesecu je samostojno delo obrodilo, kar lepo kaže grafikon (predvsem naročil) za januar.

To nam je uspelo kljub vsem nizkim udarcem Uroša Koržeta in njegovih ljudi, kljub njihovem zavajanju, grožnjam, načrtovanemu in zlonamernemu škodovanju, ki si ga privoščijo užaljene veličine sklada.«

DE CITIRA OBE PLATI

da bo zanjo nedvomno odgovarjal!«

Tako pa Ivan Koželj za DE. O tistem »vsebinskem« pa prihodnjič.

Ivan Koželj

Ob pasivnosti vendarle čas za kuloarje

PLUTAL

Sklad RS za razvoj
Kotnikova 28
61000 LJUBLJANA
g. Kuharič

Industrija zapiralne embalaže p.o.
61001 Ljubljana, Cesta v Gorice 8
telefon centrale: (061) 267-741
telex 31409 YU PLUTA
telex 264 260

Vaš znak: _____ Naš znak: _____ Ljubljana, dne 20.1.1993

Predmet:

Preprosto ne moremo razumeti zakaj tako vztrajate v popolni pasivnosti in nedelavnosti v odnosu do našega podjetja.

Istočasno pa izkoristite vsako priložnost, da se kuloarsko pogovarjate o izničanju firme, bližanju vodilne ekipe, "odprodaji za 1 slovenski tolar" in podobno.

Svojo odločitavo o razdrtju pogodbe smo vam sporočili že 23.12.1992, sklep temeljnega sodišča o umiku priglavitve za vps podjetja d.o.o. je bil izdan 5.1.1993. Ugotovitev je navedeno in da na to nimate pripomb, ugotovljamo, da podjetje postaja kot Plutal, p.o. v družbeni lasti, kar je nezdržljivo z vašim kakršnimkoli morebitnim drugačnim stališčem.

Zadnji posetilec z našimi predstavniki sindikata in delavskega sveta je izzvenel akrajsko negativno, ker ste ga izkoristili za:

- manipulacijo z ljudmi
- grožnje o stlačju kot posledici odstopa od pogodbe
- nedokazano ugotavljanje nepravilnosti dela in poslovanja
- netočna navodila o zahtevi upnikov po zamenjavi vodstva in podobno.

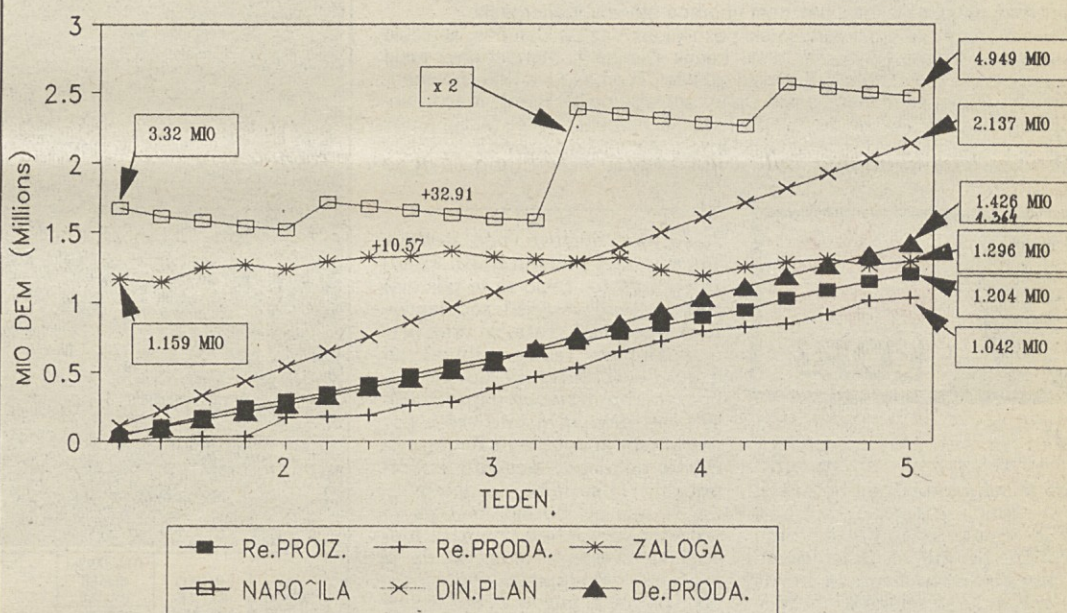
Na nevednem sestanku pa niste povedali ničesar o načinu saniranja podjetja, vaji finančni oziroma drugi obliki pomoči, strategiji, preoblikovanju in participaciji delavcev ter reševanju presežnih delavcev.

Dovolite, da vas posebej prosimo, da se na ta način ne vmešavate v podjetje, ker z našega stališča niste za to več pristojni.

Pomočnica direktorja

Jozica Lanič

REALIZACIJA PROIZVODNJE IN PRODAJE V DEM ZA MESEC JANUAR 1993

»Nekritično je citirati samo direktorja Plutala Ivana Koželja. Človeka, ki je podjetju, vrednemu 20 milijonov mark, prikasiral 40 milijonov mark dolgov. Človeka, o katerem ve vsa Ljubljana povedati, kako zna spletkariti...«

Tako Uroš Korže za Delo.

»Korže ima očitno čas in leta po bifejih, tam pobira in potem v javnosti širi blebetanja iz za šanka. Sam časa za to nimam in težko bi recimo rekel, kaj ve vsa Ljubljana povedati o Urošu Koržetu.

Še tako visok državni uradnik ob vsej svoji prepotentnosti bi si ne smel privoščiti takšnih natolecevanj. Spominim se trdega, ostrega partijskega sekretarja, ki smo mu pravili 'Berija'. Tudi on si ni drznil privoščiti metod, kakršnih se poslužuje Uroš Korže.

Upam si trditi in dokazati, da je vse, kar je sklad počel v nekaj mesecih, nezakonito v 99 odstotkih!

Mislím na nezakonitost zgolj v postopkovnem smislu, kaj pa sklad počne v vsebinskem, je posebna zgodba.

Za škodo, ki jo je Uroš Korže povzročil Plutalu, lahko na kratko povem le to,

HVALA!

ŠENE odtočne cevi vam hitro in kakovostno. Telefon 261-266 - 259

LIMO vse vrste balkontrolov, v Ljubljani in po vsej Sloveniji in nudimo ostale storitve. Ugodna cena, garancija obročnega odpla. Telefon (061) 712-692.

AMO, brusimo in lakiramo ter druge talne stroje vseh vrst popravilno. Jamčimo za telefon (061) 558-402.

E, žaluzije, platnene rodelamo, montiramo, popravimo. Telefon (061) 320-639.

zliko izbiro poročnih anov in drugega nakita in ponuja Zlatarstvo Čopova 14 (pod ditorjem), Ljubljana.

E, žaluzije, lamelne zanske obloge in lesene delujemo, montiramo in jo. Možnost obročnega vanja. Telefon (061) 484-8167

E, žaluzije, lamelne izdelujemo, montiram in popravim. Telefon (061) 486-521.

DNEVNIK, 27.1.1993
AMERICAN EMBASSY
LJUBLJANA, SLOVENIA

THE FOLLOWING POSITIONS ARE AVAILABLE AT THE UNITED STATES EMBASSY IN LJUBLJANA. INTERESTED PERSONS SHOULD SEND, IN ENGLISH, A LETTER EXPRESSING THEIR INTEREST AND A BRIEF RESUME OF THEIR PAST ACTIVITIES.

POLITICAL SPECIALIST - SUPPORTS POLITICAL AND BIOGRAPHIC REPORTING AT THE EMBASSY, MONITORS LOCAL PRESS AND JOURNALS AND PREPARES REPORTS IN SLOVENIA.

ECONOMIC SPECIALIST - SUPPORTS ECONOMIC AND COMMERCIAL REPORTING AT THE EMBASSY. SERVES AS A MAJOR IN-HOUSE SOURCE OF ADVICE AND ANALYSIS ON THE SLOVENIAN ECONOMIC SYSTEM AND U. S. ECONOMIC/COMMERCIAL INTERESTS IN SLOVENIA.

ADMINISTRATIVE ASSISTANT - SERVES AS PRIMARY ASSISTANT TO THE EMBASSY ADMINISTRATIVE OFFICER. RESPONSIBLE FOR POST PROCUREMENT, SHIPPING AND CUSTOMS, CONTRACTING AND RELATED ACTIVITIES.

ALL POSITIONS REQUIRE FLUENCY IN ENGLISH AND SLOVENIAN, UNIVERSITY EDUCATION AND PRIOR EXPERIENCE IN THE AREAS OF RESPONSIBILITY.

ALL INQUIRIES AND APPLICATIONS SHOULD BE SENT TO:

AMERICAN EMBASSY
PRAŽAKOVA 4
BOX 254
61000 LJUBLJANA

Skladov upravni odbor dela na pamet

SKLAD RS ZA RAZVOJ
Kotnikova 28
61000 LJUBLJANA
g. Gorazd BUDA

Vaš znak: _____ Naš znak: _____ Ljubljana, dne 7.1.1993

Predmet:

Na podlagi telefonskega razgovora dne 6.1.1993 sem dobila informacijo, da je UO na seji dne 5.1.1993 sklenil, da se za direktorja podjetja Plutal, p.o. izvede razpis.

Ker našemu direktorju mahaš se ni potekel in ker tudi niso izpolnjeni pogoji za predčasno razrešitev funkcije direktorja ne more vaš UO (tudi v primeru, da bi bil za to pristojen) sprejeti takega sklepa.

Glede na najin telefonski razgovor, da boste za danes organizirali v našem podjetju sestanek, kjer bi se dokončno dogovorili o našem predlogu za razdrtje pogodbe, vas ponovno prosim za vaše aktivno sodelovanje.

Hvala in lep pozdrav.

OBVEŠČENI:

- delavski svet
- predsednik upniškega odbora

Pomočnica direktorja:

Jozica Lanič

Odgovor na vprašanje, kdo je bil mandat za sestavo nove slovenske vlade

Na direktno vprašanje dajem dva indirektna odgovora:

1. Mona Lisa z brado ala Peterle, katere najbolj bodoče kocene bo mehčala z vodico ZELENA LISTA.

2. Po Menartu: na vaše vprašanje bojno, kako bo z Janezovo zvezo trojno, povem: kako bo s trojno, ne vem, a brez vsake zveze se mi zdi, da tudi Janezu živeti ni.

Marjan Šempihar, 1. maja, Kranj
Poetični odgovor smo nagradili s knjigo Pavlova frača.

... pokrajinski tednik, ki poroča

DOLENJSKI LIST

Sodoben, vsestranski, zanimiv

- o vsem, kar se zgodi zanimivega na Dolenjskem, Beli krajini, Posavju, na Kočevskem in drugod,
- piše preprosto, razumljivo in kratko,
- daje vsem svojim bralcem možnost, da v njem sodelujejo,
- nudi nešteto možnosti za oglaševanje,
- je glede na obseg med vsemi podobnimi časopisi najcenejši

68000 Novo mesto
Glavni trg 24
tel.: 068/23-606
fax: 068/24-898

Najnovejša različica slovenske samostojnosti. Ali kot bi rekli včasih: »Smo se za to borili!«

